

— SENIOREIDEN SÄÄSTÄMINEN JA MAKSUTAVAT 2014

Tekstiraportti
Kevät 2014

Sisällysluettelo

1	YHTEENVETO	2
2	JOHDANTO	5
2.1	Tutkimuksen tarkoitus	5
2.2	Tutkimuksen toteutus	5
3	RAHA-ASIOIDEN SUUNNITTELEMINEN JA NYKYINEN RAHATILANNE	6
4	SÄÄSTÄMINEN JA SJOITTAMINEN	10
4.1	Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet	10
4.2	Säästö- ja sijoitusaikheet	12
4.3	Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit	16
5	TALouden RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN	19
6	MAKSAMINEN	22
6.1	Internetin käyttö yleensä	22
6.2	Laskunmaksutavat	23
6.3	E-laskupalvelut	28
6.4	Päivittäistavaraostosten maksaminen	31
7	KÄTEISEN RAHAN NOSTAMINEN	33
7.1	Automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti	33
7.2	Pankin myöntämään maksukorttiin liitetty lähimaksuominaisuus	33
7.3	Käteisen rahan nostotavat	35

1 YHTEENVETO

- Tämän tutkimuksen haastattelujen aikaan kuluttajien näkemykset sekä maan että omasta taloudesta ovat olleet varovaiset. Kuluttajien rahatilanne on kuitenkin hyvä ja mahdollisiin talouden riskeihin varaudutaan erityisesti säästämällä. Käyttötilille säästämisen ohella kiinnostus rahasto- ja osakesäästämistä kohtaan on noussut.
- Raha-asioiden suunnittelun aikajänne näyttää senioreilla pidentyneen vuoden takaisesta. Vähintään kolmen kuukauden aikajännteellä talouttaan suunnittelevien osuus on kasvanut, mutta vähintään vuoden aikajännteellä suunnitelmia tekee edelleen vain joka kymmenes seniori. Menojaan seniorit seuraavat kuten aiemminkin: kolme neljäsosaa säännöllisesti, 12 % satunnaisesti ja vain vajaa kymmenen prosenttia ei seuraa omia menojaan lainkaan. Senioreiden rahatilanne näyttää varsin samanlaiselta kuin vuosi sittenkin. Selvästi yli puolella senioreista tulot ovat suuremmat kuin menot, ja vain neljä prosenttia joutuu käyttämään säästöjään menojensa kattamiseen. Senioreista selvästi harvemmat suunnittelevat raha-asioitaan kuin koko väestö keskimäärin tekee. Menojen seuraaminen sen sijaan on senioreilla säännöllisempää. Senioreiden rahatilanne näyttäisi edelleen olevan hiukkasen varmemmalla pohjalla kuin koko väestöllä keskimäärin.
- Seniorien kiinnostus säästämistä kohtaan on edelleen suurta. Säästö- ja sijoitusaikeissa olevien osuus on kuitenkin hieman viimekeväistä alempi. Koko väestöön verrattuna senioreilla on edelleen säästöjä ja sijoituksia useammin, vaikka kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa säästöjä ja sijoituksia omaavien osuus onkin kasvanut. Säästö- ja sijoitusaikeita senioreilla on selvästi koko väestöä harvemmin. Varojen sijoittaminen useaan eri kohteeseen samanaikaisesti on lisääntynyt selvästi sekä koko väestössä että senioreilla.
- Alhaisesta korkotasosta huolimatta tilisäästäminen on edelleen senioreilla suosituin säästömuoto, vaikka erilaisille säästö- ja sijoitustileille säästävien osuus onkin laskenut selvästi. Käyttötilisäästäjien osuus on sitä vastoin noussut. Eniten seniorien kiinnostus on kuitenkin lisääntynyt rahasto- ja osakesäästämistä kohtaan. Senioreille on kertynyt elinvuosiensa aikana myös kiinteää omaisuutta. Varoja on aiempaa enemmän myös loma- tai sijoitusasunnoissa ja lisäksi maa- ja metsäomaisuutena.
- Käyttötilisäästämisen suosio on kasvanut selvästi niin koko väestössä kuin senioreillakin, mutta senioreista suurempi osuus säästää käyttötilille kuin koko väestö keskimäärin. Myös kiinnostus rahastosäästämistä kohtaan on lisääntynyt selvästi sekä koko väestössä että senioreilla, mutta rahastosäästäjien osuus on suurempi koko väestössä. Osakesäästäjiä sen sijaan on senioreissa enemmän kuin kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa.
- Seniorit säästävät tällä hetkellä selvästi aiempaa yleisemmin perinnöksi tai eläkeajoja varten sekä erilaisten kulutustavaroiden hankkimiseksi. Yleisintä on kuitenkin edelleen säästää vararahastoksi tai pahan päivän varalle. Perinnöksi ja eläkeajoja varten säästäminen ovat kasvattaneet suosiotaan myös koko väestön säästökohteina.
- Turvallisuus on edelleen senioreillekin tärkein sijoituskohteen valintakriteeri, vaikka sen, ja etenkin riskittömyyden merkitys sijoituskohteen valinnassa näyttää olevan laskussa. Vaivattomuudella on ollut kasvava merkitys parina viime vuonna, mutta nyt sekin on hieman laskenut. Suuntaus on ollut näiden kolmen tärkeimmän valintakriteerin kohdalla sama myös koko väestön keskuudessa. Ekologisuuden, eettisyyden ja vastuullisuuden sekä eläketurvan tai eläkevuosiin varautumisen painoarvo on ollut senioreilla jo pitempään kasvussa, mutta myös tuoton merkitys on nyt hienokseltaan kasvanut. Tuottoa ja kohteen

rahaksi muuttamista lukuun ottamatta useimpien sijoituskriteerien painoarvo on suurempi senioreilla kuin koko väestössä.

- Seniorit kokevat omaa taloudellista tilannettaan uhkaavia riskejä selvästi vähemmän kuin kahtena edellisvuotena. Senioreista 42 prosenttia kokee riskien uhkaavan omaa taloutaan, mikä on selvästi vähemmän kuin koko väestössä keskimäärin. Suurimpana riskitekijänä seniorit kokevat edelleen esimerkiksi sairastumisesta tai lähiomaisen kuolemasta johtuvan oman taloutensa tulojen laskemisen. Senioreille lähes täysin merkityksetön työttömyyden ja lomautusten uhkan kokeminen on erityisesti lisääntynyt koko väestössä. Riskeihin varaudutaan useimmiten säästöillä tai sijoituksilla.
- Senioreiden Internetin käyttö on lisääntynyt edelleen hivenen viime keväästä. Tällä hetkellä 58 prosenttia kaikista senioreista käyttää Internetiä. Miehet käyttävät Internetiä edelleen selvästi naisia aktiivisemmin, ja Internetin käyttö on myös lisääntynyt miesten keskuudessa.
- Verkkopankissa tavallisimmin laskunsa maksavien seniorien osuus on noussut 52 prosenttiin. Verkkopankin käyttö pääasiallisena laskunmaksutapana on lisääntynyt eniten 65-69 -vuotiailla senioreilla. Kansallinen suoraveloitus päättyi tammikuun 2014 lopussa, jolloin tämän tutkimuksen haastattelut olivat tekeillä. Tuolloin 16 prosenttia senioreista kertoi käyttävänsä suoraveloitusta tavallisimpana laskunmaksutapanaan, ja suoraveloituksen verkkopankkia käyttämättömillä korvaavan suoramaksun osuus on yhdeksän prosenttia. Suoramaksu on otettu käyttöön hieman yleisemmin yli 75-vuotiaiden seniorien keskuudessa ja näyttää myös siltä, että yli 80-vuotiailla maksupalvelukuoren käyttö on kasvattanut osuuttaan suoraveloituksen päättyttyä. Verkkopankissa tai e-laskulla maksaminen on edelleen senioreilla selvästi harvinaisempaa kuin koko väestössä, suoramaksun käyttäminen puolestaan on yleisempää senioreilla.
- Verkkopankkia seniorit käyttävät tavallisimmin tietokoneella, vaikka mobiilipalvelujen käytön yleistymisen onkin muuttanut jo hieman myös seniorien verkkopankin käyttötapoja. Kaiken kaikkiaan kuusi prosenttia senioreista käyttää verkkopankkia joko pääasiallisesti tai toissijaisesti tablet-tietokoneella tai matkapuhelimella. Koko väestössä jo joka neljäs käyttää mobiililaitteita joko pääasiallisena tai toissijaisena verkkopankin käyttölaitteena.
- E-laskupalveluja käyttävien seniorien osuus on lisääntynyt selvästi viime keväästä, eritoten kansallisen suoraveloituksen päättymisestä johtuen. Kaikista verkkopankissa laskuja maksavista senioreista 64 prosenttia saa e-laskuja verkkopankkiinsa. Käytön lisääntyneenä myös e-laskujen tunnettuus on edelleen kasvanut ja e-laskusta kokonaan tietämättömien osuus on laskenut viime keväästä alle puoleen eli seitsemään prosenttiin. Sekä e-laskupalveluiden käyttö että niiden tunnettuus on kasvanut hieman nopeammin senioreiden joukossa kuin koko väestössä keskimäärin.
- Pankkikortilla maksaminen on noussut yhtä yleiseksi kuin käteismaksaminen seniorien tavallisimpana päivittäistavaroiden maksutapana. Kummankin maksutavan osuus on tällä hetkellä 44 prosenttia. Edelleen seniorit kuitenkin maksavat päivittäistavaraostoksensa koko väestöä useammin käteisellä ja käyttävät harvemmin maksukortteja.
- Kuten vuosi sittenkin noin 90 prosentilla senioreista on automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti, ja heistä kahdeksalla prosentilla on maksukortissaan lähimaksuominaisuus. Osuus on sama koko väestön keskuudessaakin.

- Reilut kahdeksan kymmenestä seniorista nostaa käteistä ainakin joskus pankkiautomaatista, tavallisimmin automaatista nostavia on 79 prosenttia. Pankkikonttorista käteistä nostavien senioreiden osuus on hieman vähentynyt: tavallisimmin pankin konttorista käteistä nostaa 18 prosenttia, 36 prosenttia ainakin joskus. Seniorit nostavat käteistä rahaa tavallisemmin pankin konttorista kuin koko väestössä tehdään. Kaikista 15-74 -vuotiaista vain kolme prosenttia nostaa käteisen tavallisimmin pankkikonttorista, noin kuudesosa ainakin joskus. Kaupan kassalta käteisen nostaminen on senioreillakin edelleen harvinaista.

2 JOHDANTO

2.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tässä tutkimuksessa selvitetään 65-85 -vuotiaiden suomalaisten säästämistä, maksutapoja ja oman talouden riskejä sekä niissä tapahtuneita muutoksia. Tällä tutkimuskierroksella kysyttiin uutena kysymyksenä pankin myöntämään maksukorttiin liitetyn lähimaksuominaisuuden käyttämisestä.

Senioreiden säästäminen ja maksutavat -tutkimuksen kysymyspatteristo on osittain yhteneväinen Finanssialan Keskusliiton 15-74 -vuotiaita koskevan Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat 2014 -tutkimuksen samoja asioita selvittävien kysymysten kanssa, ja tässä raportissa on vertailtu senioreiden ja koko väestön, eli 15-74 -vuotiaiden tuloksia keskenään. Samoin tutkimuksen tuloksia on vertailtu soveltuvien osin vastaavana ajankohtana vuosittain 2006-2013 tehtyjen seniorien säästämistä ja maksutapoja selvittäneiden tutkimusten tuloksiin. Lisäksi on tehty ikäryhmittäisiä vertailuja.

2.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen kohderyhmän muodostavat mannersuomalaiset 65-85 -vuotiaat henkilöt. Haastattelututkimuksen aineisto on kerätty tammi-helmikuussa 2014. Tällöin haastateltiin 522 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä eri puolilla Suomea. Aineisto on osittain päällekkäinen Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat 2014 -tutkimuksen kanssa, sillä alle 80-vuotiaat vastaajat on haastateltu tämän tutkimuksen yhteydessä. Iältään 80-vuotiaat ja sitä vanhemmat haastateltiin erikseen omana ryhmänään. Ikäryhmään 65-85 kuuluvia oli Manner-Suomessa Tilastokeskuksen Väestörakennetilaston mukaan vuoden 2013 lopussa 945 400 henkilöä.

Tämän tutkimuksen haastattelujen aikaan kuluttajien näkemykset sekä maan että omasta taloudesta ovat olleet varovaiset. Kuluttajien rahatilanne on kuitenkin hyvä ja mahdollisiin talouden riskeihin varaudutaan erityisesti säästämällä.

Haastattelut suoritti Finanssialan Keskusliiton toimeksiannosta IROResearch Oy.

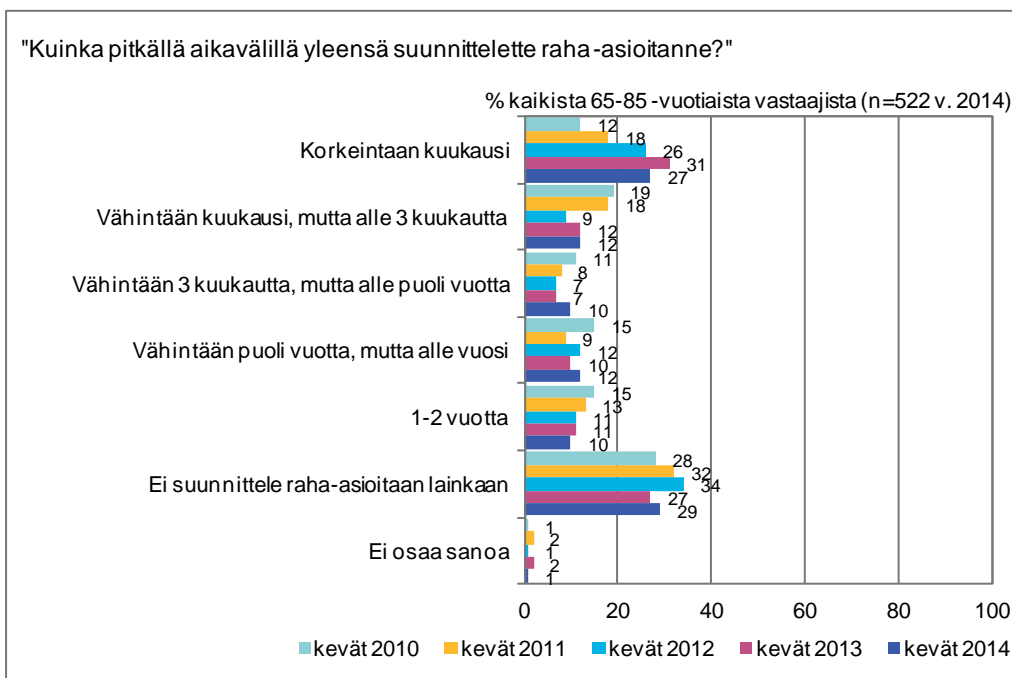
Raportin on laatinut tutkimuspäällikkö Riitta Kuhno IROResearch Oy:stä yhteistyössä rahoitusasiantuntija Ulla Halosen, Finanssialan Keskusliitto, kanssa.

3 RAHA-ASIOIDEN SUUNNITTELEMINEN JA NYKYINEN RAHATILANNE

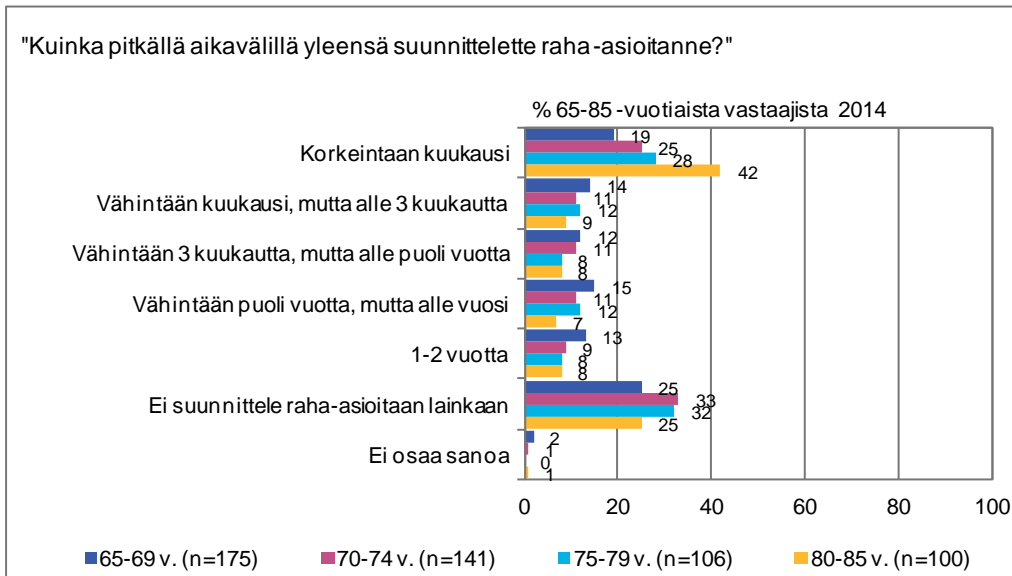
Tämän tutkimuksen mukaan raha-asioiden suunnittelun aikajänne näyttää senioreilla pidentyneen vuoden takaisesta. Kolmannes senioreista suunnittelee omaa talouttaan vähintään kolmen kuukauden aikajännteellä ja osuus on kasvanut viime keväästä, jolloin osuus oli 28 prosenttia. Vuosi sitten lähes joka kolmas seniori suunnitteli talouttaan korkeintaan kuukaudeksi kerrallaan, kun nyt näitä hyvin lyhyellä tähtäimellä suunnittelevia on runsas neljännes. Pitkän tähtäimen, eli vähintään vuoden aikajännteellä, suunnitelmia tekee edelleen kuitenkin vain joka kymmenes seniori. Niiden osuus, jotka eivät suunnittele raha-asioitaan lainkaan on hieman viimekeväistä korkeampi, mutta kuitenkin edelleen alempi kuin vuosina 2011 ja 2012. Korkeintaan kuukaudeksi tai ei lainkaan raha-asioitaan suunnittelevia on eniten yli 80-vuotiaiden seniorien keskuudessa, mutta nimenomaan heidän keskuudessaan osuudet ovat laskeneet eniten viime keväästä.

Suunnitelmallisuus oman talouden hoidossa on kokonaisuutena lisääntynyt hieman myös koko väestön eli 15-74 -vuotiaiden keskuudessa, samalla kun suunnittelun aikajänne on kuitenkin edelleen lyhentynyt. Elämänvaiheesta johtuen on luonnollista, että senioreista selvästi harvemmat suunnittelevat raha-asioitaan kuin koko väestö keskimäärin tekee. Kun senioreista 29 prosenttia ei tällä hetkellä suunnittele raha-asioitaan lainkaan, on tämä osuus koko väestössä 12 prosenttia. Myös pitemmän tähtäimen suunnitelmia seniorit tekevät hieman harvemmin kuin koko väestössä keskimäärin tehdään. Kun 14 prosenttia kaikista 15-74 -vuotiaista suunnittelee talouttaan vuoden tai sitäkin pidemmällä aikavälillä, senioreista niin tekee vain joka kymmenes.

Kuvio 1a. Kuinka pitkällä aikavälillä yleensä suunnittelette raha-asioitanne?

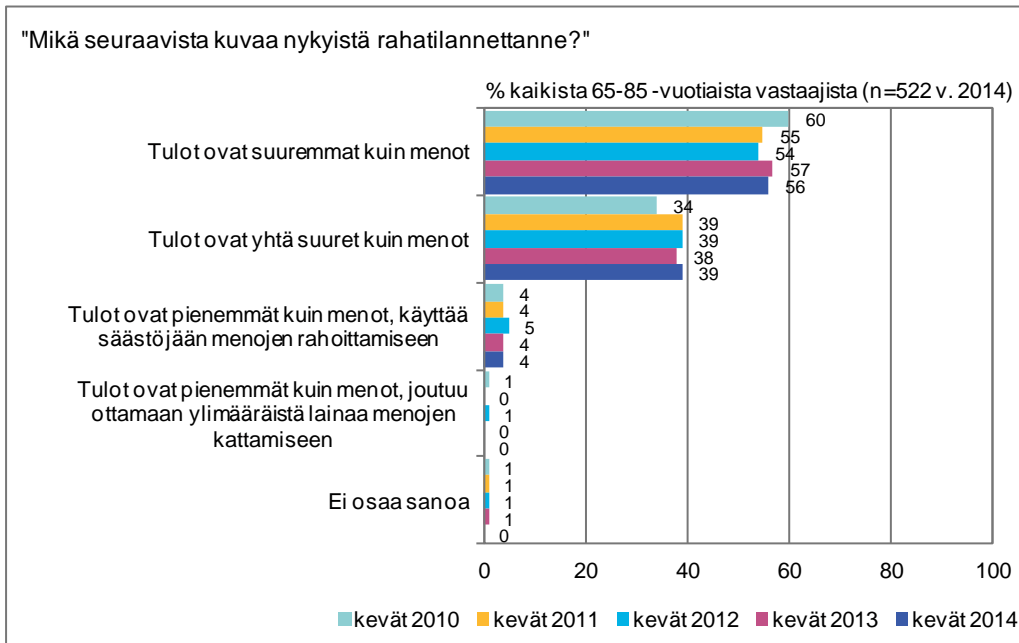
Kuvio 1b. Kuinka pitkällä aikavälillä suunnittelee raha-asioitaan ikäryhmittäin 2014

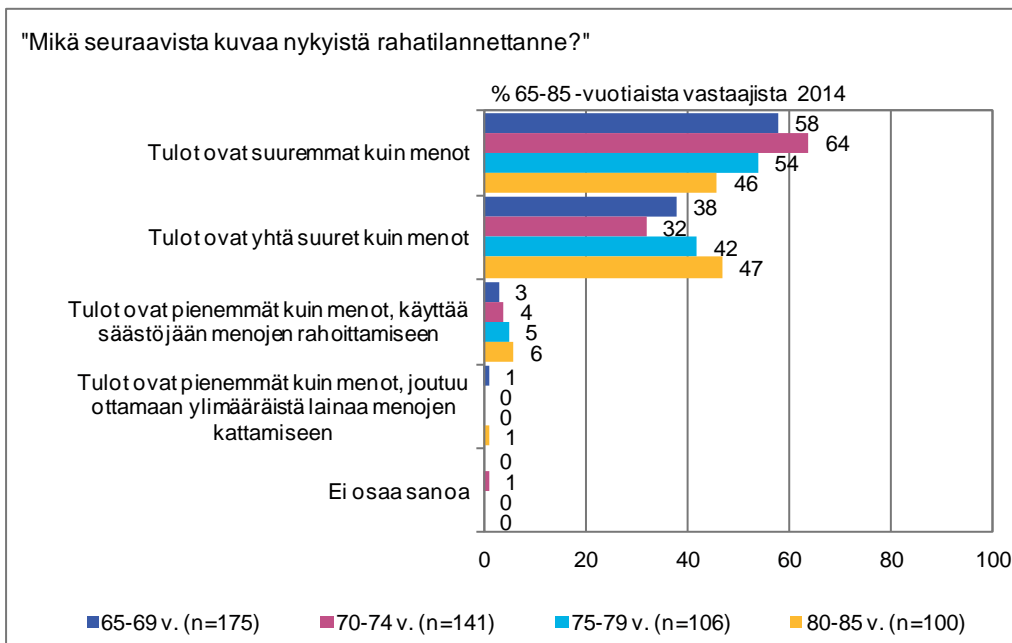
Vastaajien nykyistä rahatilannetta selvitettiin kysymällä, mikä luetelluista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten heidän nykyistä rahatilannettaan. Seniorien rahatilanne näyttää tämän tutkimuksen mukaan varsin samanlaiselta kuin vuosi sitten, eli edelleen varsin hyvältä. Tällä hetkellä 56 prosentilla senioreista tulot ovat suuremmat kuin menot, eli rahaa voisi jäädä säästöön (vuosi sitten 57 prosentilla). Tulot ja menot ovat yhtä suuret 39 prosentilla, mikä sekin on suunnilleen viimekevällä tasolla. Ja niin ikään neljällä prosentilla senioreista tulot ovat menoja pienemmät kuten viime keväänäkin. Lisäksi kaikki ne, joiden tulot olivat menoja pienemmät, selviävät säästöillään. Tulot ovat menoja suuremmat useammin alle 75-vuotiailla, kun taas sitä vanhempien keskuudessa tulot ja menot ovat yhtä suuret useammin kuin nuoremmilla senioreilla.

Senioreiden rahatilanne näyttäisi edelleen olevan hiukkasen varmemmalla pohjalla kuin kaikilla 15-74 -vuotiailla keskimäärin, vaikka koko väestön rahatilanne onkin hieman parantunut vuodentakaisesta. Niiden osuus, joilla rahaa voisi jäädä säästöön, on koko väestössä hieman suurempi kuin senioreilla, keskimäärin 58 prosenttia. Kuitenkin niiden osuus, joilla tulot ja menot ovat yhtä suuret, on senioreiden keskuudessa korkeampi kuin koko väestön keskuudessa, jossa osuus on 35 prosenttia. Lisäksi yhteensä kuudella prosentilla kaikista 15-74 -vuotiaista tulot ovat menoja pienemmät ja prosentti koko väestöstä joutuu ottamaan ylimääräistä lainaa menojensa kattamiseen.

Kuvio 2a. Nykyinen rahatilanne

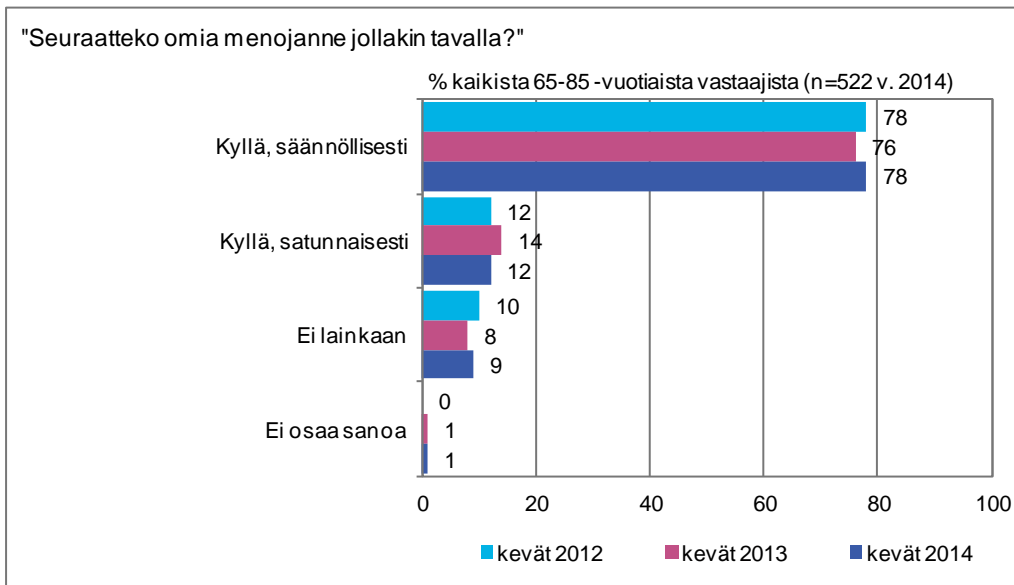
Kuvio 2b. Nykyinen rahatilanne ikäryhmittäin 2014

Omien menojen seuraaminen on senioreilla edelleen lähes samalla tasolla kuin aiemmin. Reilut kolme neljäsosaa senioreista seuraa omia menojaan säännöllisesti ja 12 prosenttia satunnaisesti. Vain alle kymmenesosa senioreista ei seuraa omia menojaan lainkaan. Keskimääräistä säännöllisemmin omia menojaan seuraavat ne seniorit, jotka suunnittelevat omaa talouttaan korkeintaan kuukauden aikajänteellä ja toisaalta myös ne, jotka pelkäävät säästöjensä arvon laskevan. Myös naisseniorit seuraavat tulojaan miehiä säännöllisemmin.

Seniorit seuraavat menojaan säännöllisemmin kuin koko väestössä keskimäärin tehdään. Hieman enemmän kuin kaksi kolmesta 15-74 -vuotiaasta seuraa omia menojaan säännöllisesti ja joka neljäs satunnaisesti. Toisaalta senioreissa on hieman suurempi osuus niitä, jotka eivät seuraa menojaan lainkaan, sillä koko väestöstä vain kuusi prosenttia ei seuraa menojaan lainkaan.

Kuvio 3. Omien menojen seuraaminen

4 SÄÄSTÄMINEN JA SIOJITTAMINEN

4.1 Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet

Seniorien kiinnostus säästämistä kohtaan on edelleen suurta. Nyt 64 prosentilla kaikista 65-85 -vuotiaista on säästettynä tai sijoitettuna varoja eri kohteisiin. Osuus oli kaksi vuotta sitten 66 prosenttia. Tutkimuksessa mukana olevaan väestöön suhteutettuna säästäjien ja sijoittajien osuus edustaa noin 605 000 iältään 65-85 -vuotiasta senioria. Edelleen suuremmalla osuudella senioreista on säästöjä ja sijoituksia kuin koko väestöllä keskimäärin, vaikka kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa säästöjä ja sijoituksia omaavien osuus onkin kasvanut viime kevään tasosta ja on nyt 61 prosenttia. Säästöjen ja sijoitusten "hajauttaminen" on lisääntynyt edelleen selvästi viime keväästä sekä koko väestössä että senioreilla. Säästäjät ja sijoittajat ovat aiempaa useammin sijoittaneet varojaan useampaan eri kohteeseen samanaikaisesti.

Alhaisesta korkotasosta huolimatta tilisäästäminen on edelleen senioreilla suosituin säästömuoto. Erilaisille säästö- ja sijoitustileille säästävien osuus on kuitenkin laskenut selvästi viime kevään tasosta ja on nyt 40 prosenttia. Käyttötillisäästäjien osuus on sitä vastoin noussut seitsemällä prosenttiyksiköllä, 45 prosenttiin.

Suhteessa eniten viime kevääseen verrattuna seniorien kiinnostus on kuitenkin lisääntynyt rahasto- ja osakesäästämistä kohtaan. Rahastosäästäminen on pankkitalletusten jälkeen seuraavaksi suosituin säästömuoto, ja osuus on kasvanut kuudella prosenttiyksiköllä 22 prosenttiin. Osakesäästäjien osuus on niin ikään kasvanut viime keväästä selvästi, viidellä prosenttiyksiköllä, ja on nyt 21 prosenttia.

Elinvaiheesta johtuen senioreille on kertynyt varoja myös kiinteään omaisuuteen, jota voidaan myös realisoida tarvittaessa. Sekä loma-asuntoihin että sijoitus-asuntoihin sijoittaneiden osuudet ovat myös kasvaneet viime keväästä. Loma-asuntoihin on nyt sijoittanut varoja 16 prosenttia senioreista, ja sijoitusasuntoon joka kymmenes seniori. Maa- ja metsäomaisuutta on niin ikään noin kymmenesosalla senioreista.

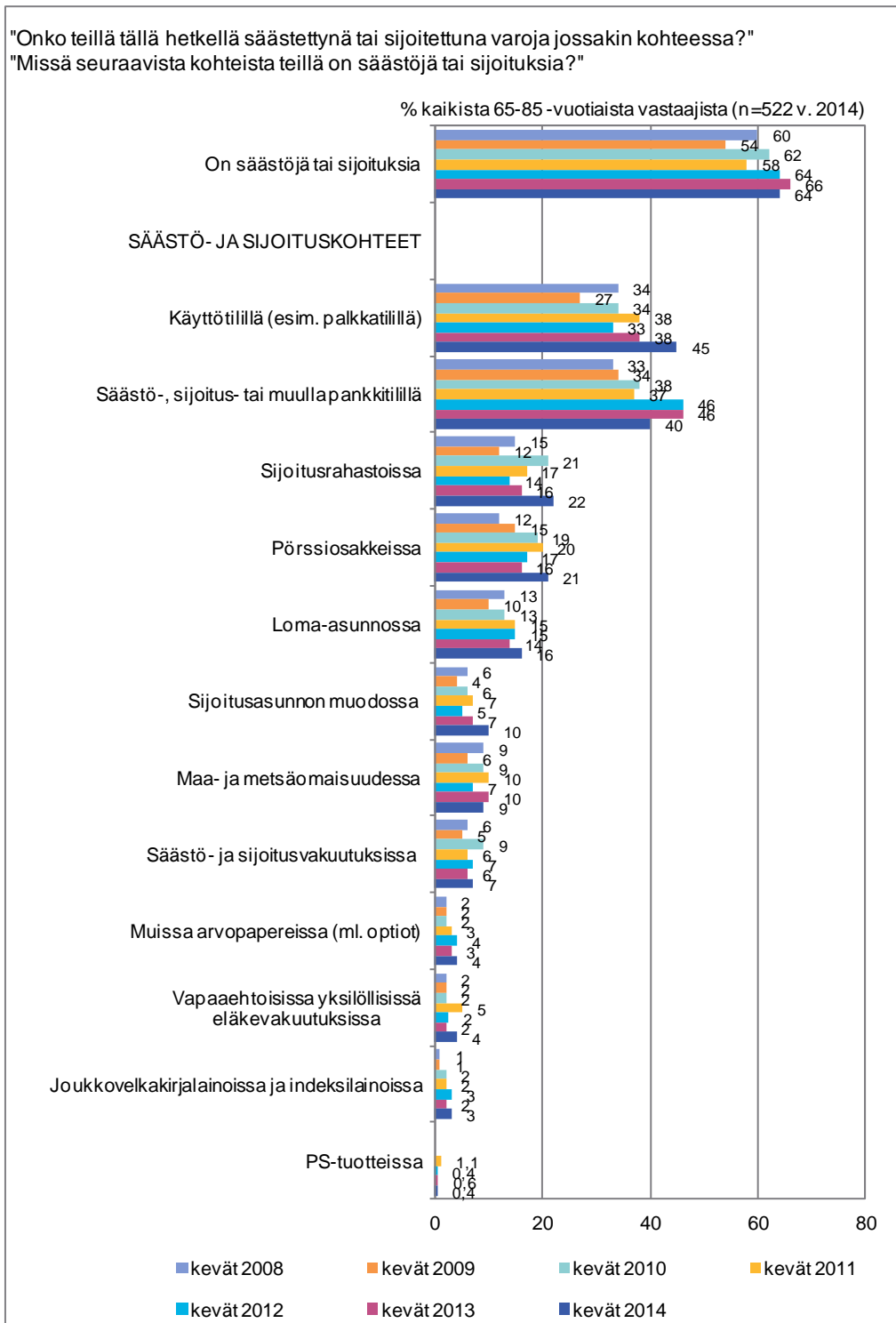
Ikäryhmittäin tarkasteltuna säästäjien ja sijoittajien osuus nousee korkeimmilleen, lähelle 70 prosenttia, 70-79 -vuotiaiden seniorien keskuudessa. Sijoitusten hajauttaminen eri sijoitusmuotoihin on aktiivisinta alle 75-vuotiaiden seniorien keskuudessa. Säästäjien osuus on noussut viime vuoteen verrattuna etenkin 75-79 -vuotiaiden ryhmässä, mutta toisaalta laskenut yhtä selvästi 65-69 -vuotiailla senioreilla.

Säästöjä ja sijoituksia on yhtä lailla sekä seniori-miehillä että -naisilla, mutta naisten ja miesten välillä on selviä eroja eri säästö- ja sijoitusmuotojen käyttämisessä. Miehet käyttävät eri sijoitusmuotoja kaiken kaikkiaan naisia monipuolisemmin ja lisäksi sijoittavat naisia selvästi useammin etenkin pörssiosakkeisiin sekä maa- ja metsäomaisuuteen.

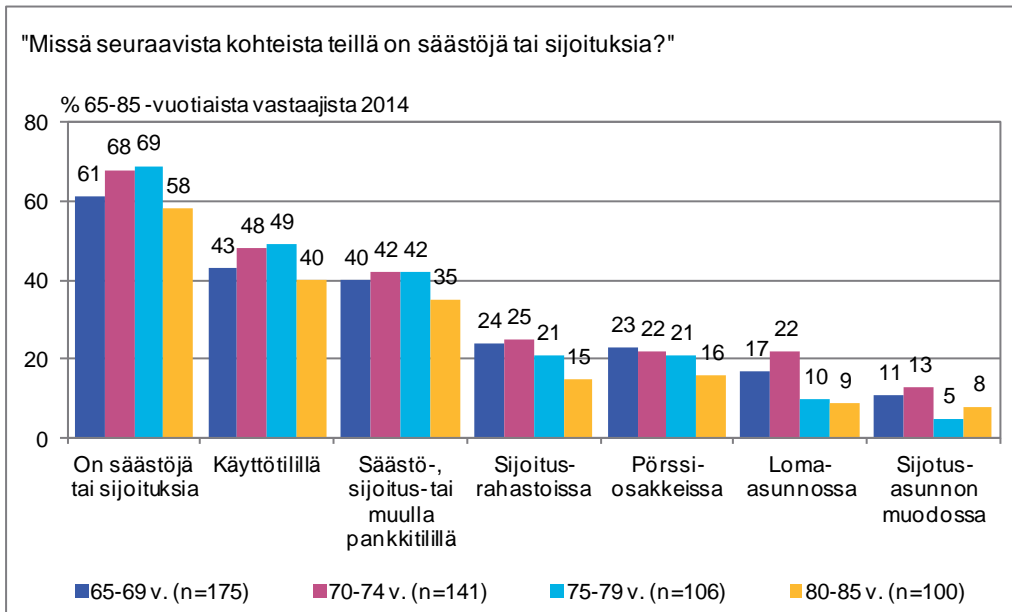
Käyttötillisäästämisen suosio on kasvanut selvästi niin kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa kuin senioreillakin, mutta käyttötillille säästäminen on suosituimpaa senioreiden kuin koko väestön keskuudessa (osuudet senioreilla 45 % ja koko väestössä 36 %). Säästö- ja sijoitustileille säästäviä on koko väestössä ja senioreissa lähes yhtä suuri osuus, noin 40 prosenttia. Kiinnostus rahastosäästämistä kohtaan on lisääntynyt selvästi sekä koko väestössä että senioreilla, mutta rahastosäästäjien osuus on edelleen hieman suurempi koko väestössä. Kaikista 15-74 -vuotiaista rahastosäästäjien osuus on noussut 24 prosenttiin, senioreilla 22 prosenttiin. Myös sijoitusrahastotilastojen mukaan rahastosäästäminen on viime vuonna kasvattanut suosiotaan. Osakesäästäjien osuus on senioreilla selvästi korkeampi (21 %) kuin koko väestössä (16 %), sillä senioreilla osuus on kasvanut selvästi vuodentakaisesta, mutta kaikilla 15-74 -vuotiailla pysynyt ennallaan. Sijoitusasunnon suosio si-

joituskohteena on kasvanut sekä koko väestössä että senioreilla (osuudet senioreilla 10 % ja koko väestössä 9 %), mutta loma-asuntoon sijoittaminen on senioreilla suosittumpaa kuin koko väestössä keskimäärin (seniorit 16 % ja koko väestö 12 %).

Kuvio 4a. Nykyiset säästö- ja sijoituskohteet

Kuvio 4b. Nykyiset säästö- ja sijoituskohteet ikäryhmittäin 2014

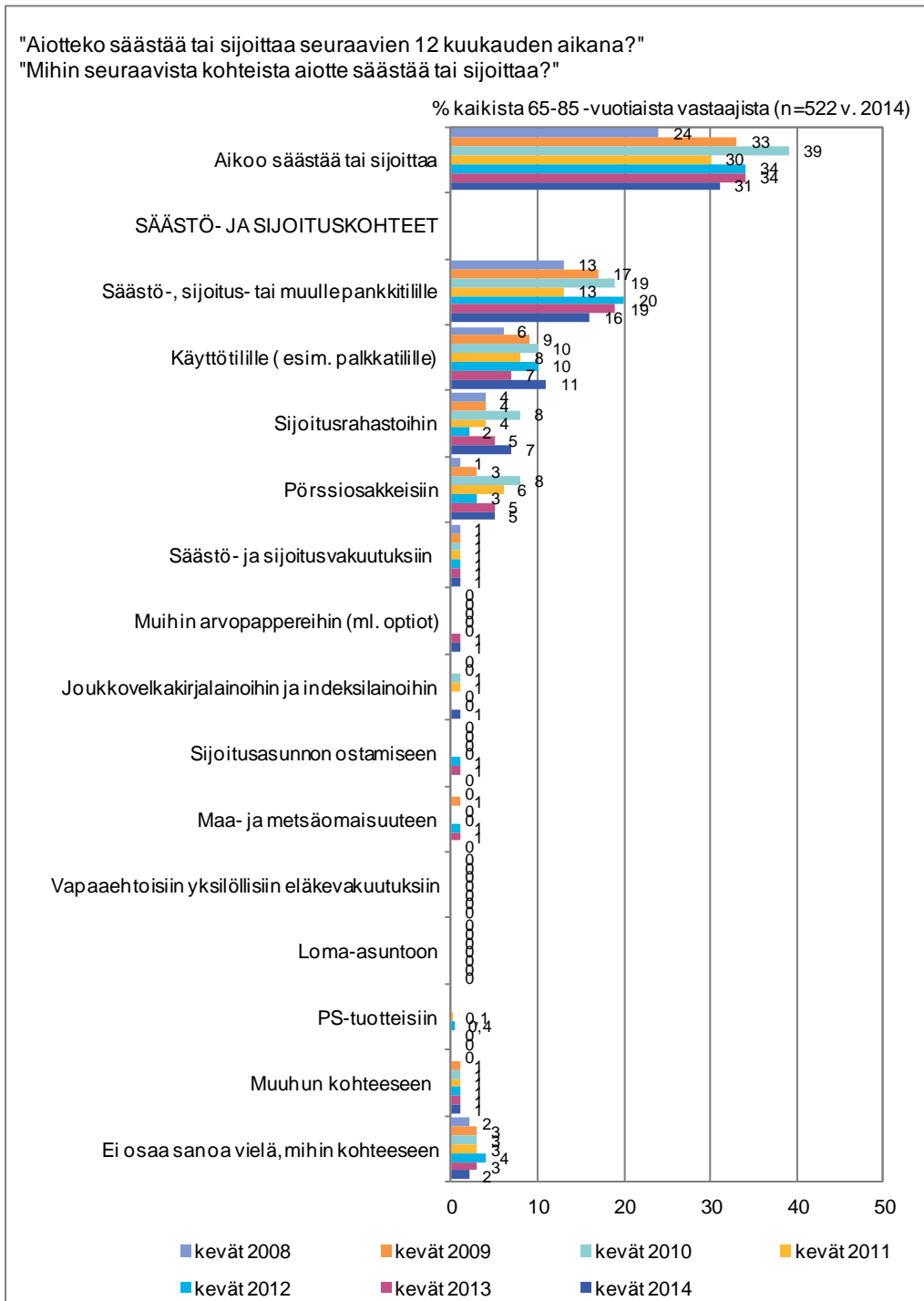
4.2

Säästö- ja sijoitusaikeet

Senioreiden kiinnostus tulevaa säästämistä kohtaan on hieman laskenut. Seuraavien 12 kuukauden aikana säästö- ja sijoitusaikeissa on tällä hetkellä 31 prosenttia senioreista, viime keväänä säästö- ja sijoitusaikeita oli 34 prosentilla. Eniten säästämis- ja sijoitusaikeita on 70-74 -vuotiailla senioreilla, joista 36 prosenttia kertoo olevansa säästö- tai sijoitusaikeissa. Säästö- ja sijoitusaikeet ovat vähentyneet viime keväästä eniten 65-69 -vuotiailla senioreilla. Senioreilla on säästö- ja sijoitusaikeita selvästi vähemmän kuin koko väestöllä keskimäärin. Tällä hetkellä kaikista 15-74 -vuotiaista 47 prosentilla on säästö- ja sijoitusaikeita ja osuus on suunnilleen samalla tasolla kuin keväällä 2013.

Niistä senioreista, joilla on tällä hetkellä säästöjä tai sijoituksia, hieman viimekeväistä pienempi osuus aikoo edelleen jatkaa säästämistä ja sijoittamista, osuus on laskenut kolmella prosenttiyksiköllä 42 prosenttiin. Sen sijaan uusien, säästämistä ja sijoittamista harkitsevien seniorien osuus on noussut viime kevään kymmenestä prosentista 13 prosenttiin.

Kuvio 5a. Säästö- ja sijoitusaikheet

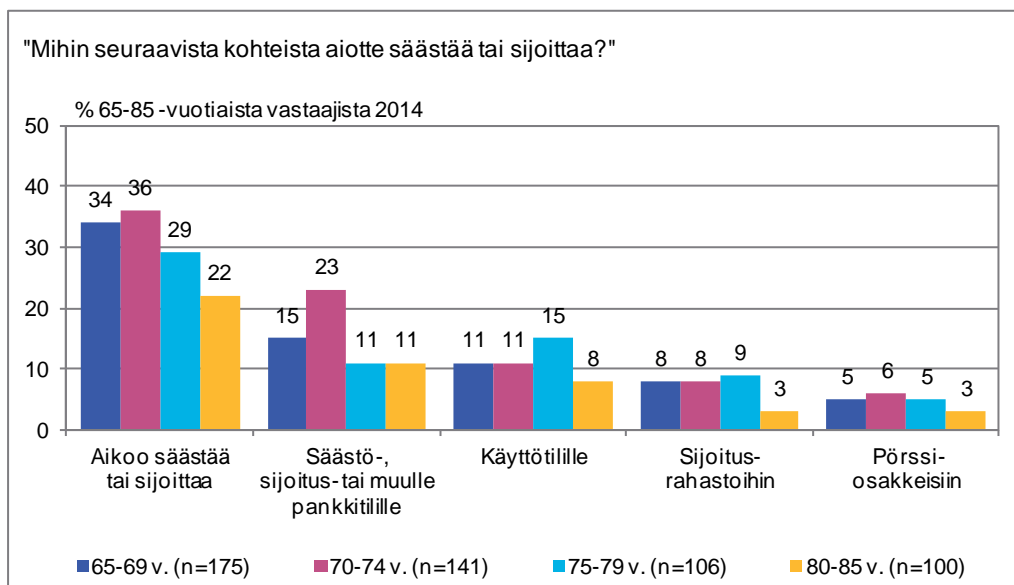
Kasvava kiinnostus rahastosäästämiseen, käyttötilisäästämisen kiinnostavuuden lisääntyminen ja säästö- ja sijoitustilille säästämisen väheneminen, mikä oli jo nähtävissä seniorien nykyisissä säästö- ja sijoituskohteissa, näkyy myös tulevissa kohteissa. Seniorit aikovat useimmiten edelleen säästää säästö- ja sijoitustilille, mutta niiden suosio säästökohteena on laskenut viime kevään tasosta kolmella prosenttiyksiköllä, 16 prosenttiin. Käyttötilisäästämisen suosio tulevana kohteena on puolestaan kasvanut neljällä prosenttiyksiköllä (osuus

11 %). Sijoitusrahastosäästämistä suunnittelee nyt seitsemän prosenttia senioreista ja osuus on noussut viime keväästä kahdella prosenttiyksiköllä. Pörssi-osakkeisiin aikoo säästää viisi prosenttia senioreista kuten vuosi sittenkin.

Säästö- ja sijoitustilien suosio tulevana säästökohteena on laskenut viime keväästä etenkin 65-69 ja 75-79 -vuotiailla senioreilla, mutta noussut 70-74 -vuotiailla, joista nyt keskimääräistä useampi aikoo säästää säästö- tai sijoitustileille. Aikeet säästää käyttötileille ovat lisääntyneet kaikilla senioreilla, eniten kuitenkin 75-79 -vuotiailla, joista nyt lähes kymmenen prosenttiyksikköä viimekeväästä suurempi osuus aikoo säästää käyttötileille. Myös aikeet sijoittaa sijoitusrahastoihin ovat lisääntyneet etenkin 75-79 -vuotiailla senioreilla.

Senioreillakin esiin tullut säästö- ja sijoitustilisäästämisen suosion lasku näkyy myös koko väestön säästämisaikeissa. Myös käyttötillisäästäminen on kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa hivenen suosittumpaa kuin vuosi sitten, mutta suosion kasvu ei ole niin suurta kuin senioreilla. Kasvava kiinnostus rahastosäästämiseen tulee yhtäläillä näkyviin sekä senioreilla että koko väestössä. Kaikista 15-74 -vuotiaista 13 prosenttia suunnittelee rahastosäästämistä, ja osuus on noussut kolmella prosenttiyksiköllä viime keväästä. Senioreilla rahastosäästämistä suunnittelevien osuus on noussut kahdella prosenttiyksiköllä seitsemään prosenttiin.

Kuvio 5b. Säästö- ja sijoitusaikeet ikäryhmittäin 2014

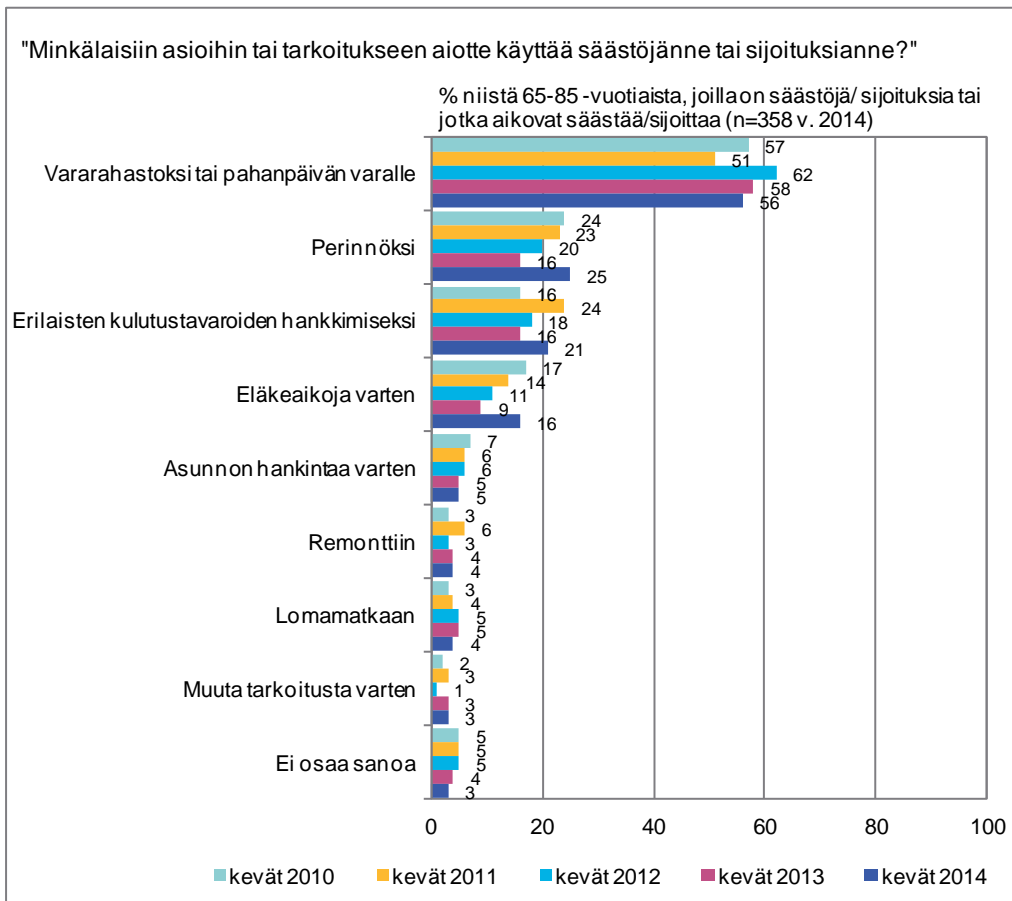
Seniorit säästävät tällä hetkellä selvästi yleisemmin kuin viime vuosina perinnöksi tai eläkeajoja varten sekä erilaisten kulutustavaroiden hankkimiseksi. Yleisintä on kuitenkin edelleen säästää vararahastoksi tai pahan päivän varalle, vaikka osuus onkin ollut parina viime vuotena laskussa. Tällä hetkellä 56 prosenttia niistä senioreista, joilla on säästöjä tai sijoituksia tai jotka aikovat säästää tai sijoittaa tulevan vuoden aikana, säästää tällä tavalla määrittelemättömään tulevaan rahatarpeeseen. Perinnöksi kertoo säästävänsä joka neljäs seniori ja osuus on noussut viime keväästä yhdeksällä prosenttiyksiköllä. Eläkeajoja varten säästäviä on 16 prosenttia ja kasvua vuodentakaisesta on seitsemän prosenttiyksikköä. Erilaisten kulutustavaroiden hankkimiseksi säästää reilu viidennes senioreista ja tässäkin on kasvua viime kevääseen verrattuna, viisi prosenttiyksikköä.

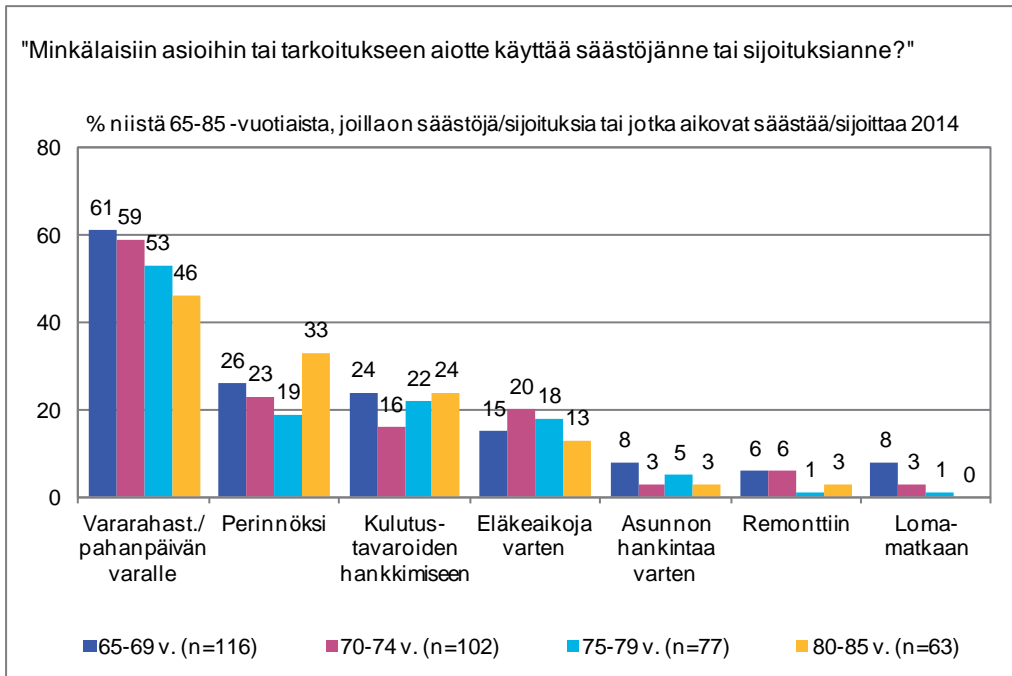
Vararahastoksi tai pahan päivän varalle säästäminen on hieman yleisempää alle 75-vuotiailla senioreilla ja perinnöksi säästävät etenkin yli 80-vuotiaat seniorit, mutta eläkeaikoja varten tai kulutustavaroiden hankkimiseksi säästävät yhtä lailla kaikenikäiset seniorit.

Vararahastoksi tai pahan päivän varalle säästäminen on tällä hetkellä yhtä suosittua sekä senioreilla että koko väestöllä, mutta toisin kuin senioreilla pahan päivän varalle säästäminen on kasvattanut koko väestössä viime vuosina pikku hiljaa suosiotaan. Tällä hetkellä kaikista 15-74 -vuotiaista 57 prosenttia kertoo säästävänsä vararahastoksi tai pahan päivän varalle, senioreista 56 prosenttia. Perinnöksi ja eläkeaikoja varten säästäminen ovat kasvattaneet suosiotaan myös koko väestön säästökohteina. Eläkeaikoja varten säästää reilu neljännes kaikista 15-74 -vuotiaista, senioreista noin joka kuudes. Elinvaiheestaan johtuen seniorit säästävät puolestaan koko väestöä useammin perinnöksi (osuudet koko väestössä 12 % senioreilla 25 %). Kulutustavaroiden hankkimiseksi säästää vajaa neljännes koko väestöstä, senioreista reilu viidennes. Asunnon ostoa varten säästäminen sen sijaan on senioreilla luonnollisesti harvinaisempaa kuin koko väestöllä.

Kuvio 6a. Mihin asioihin tai tarkoitukseen aiotte käyttää säästöjänne tai sijoituksianne?

Kuvio 6b. Mihin asioihin tai tarkoitukseen aikoo käyttää säästöjä tai sijoituksia ikäryhmittäin 2014

4.3

Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit

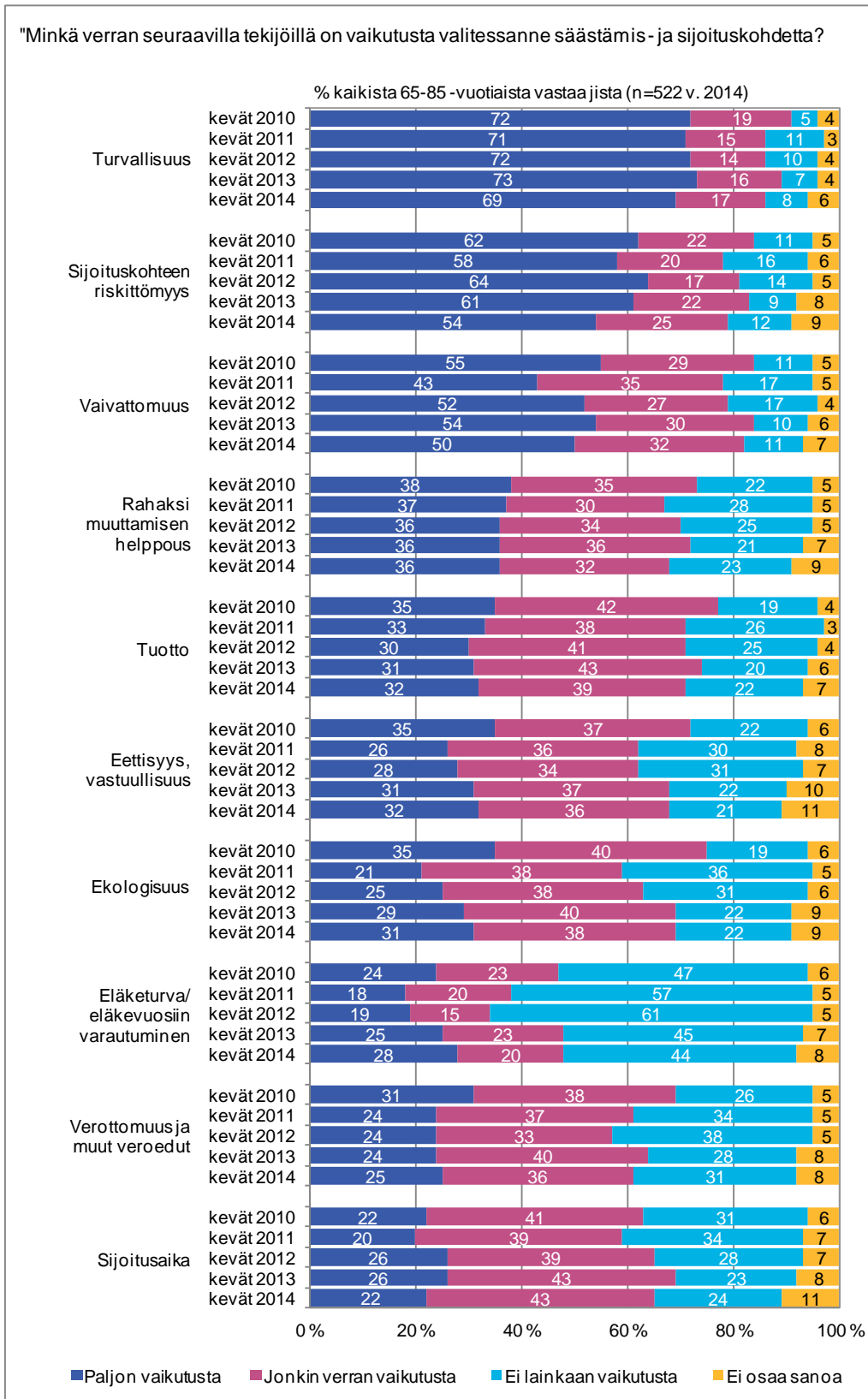
Neljä senioreille tärkeintä säästö- ja sijoituskriteeriä ovat säilyneet samoina vuodesta 2010 lähtien. Tärkein kriteeri säästö- tai sijoituskohtetta valittaessa on turvallisuus ja toiseksi eniten arvostetaan sijoituskohteen riskittömyyttä, joka on ominaisuutena lähellä turvallisuutta. Kolmantena kriteerinä tulee vaivattomuus ja seuraavaksi eniten painotetaan kohteen rahaksi muuttamisen helppoutta.

Vuoden takaiseen nähden turvallisuuden, mutta etenkin riskittömyyden merkitys sijoituskohteen valinnassa näyttää olevan laskussa. Vaivattomuudella on ollut kasvava merkitys parina viime vuonna, mutta nyt sekin on hieman laskenut. Ekologisuuden, eettisyyden ja vastuullisuuden sekä eläketurvan tai eläkevuosiin varautumisen painoarvo sitä vastoin on ollut koko ajan nouseva vuodesta 2011 lähtien. Tuoton merkitys on myös hienokseltaan kasvanut parin viime vuoden aikana muutamien aiempien vuosien laskun jälkeen.

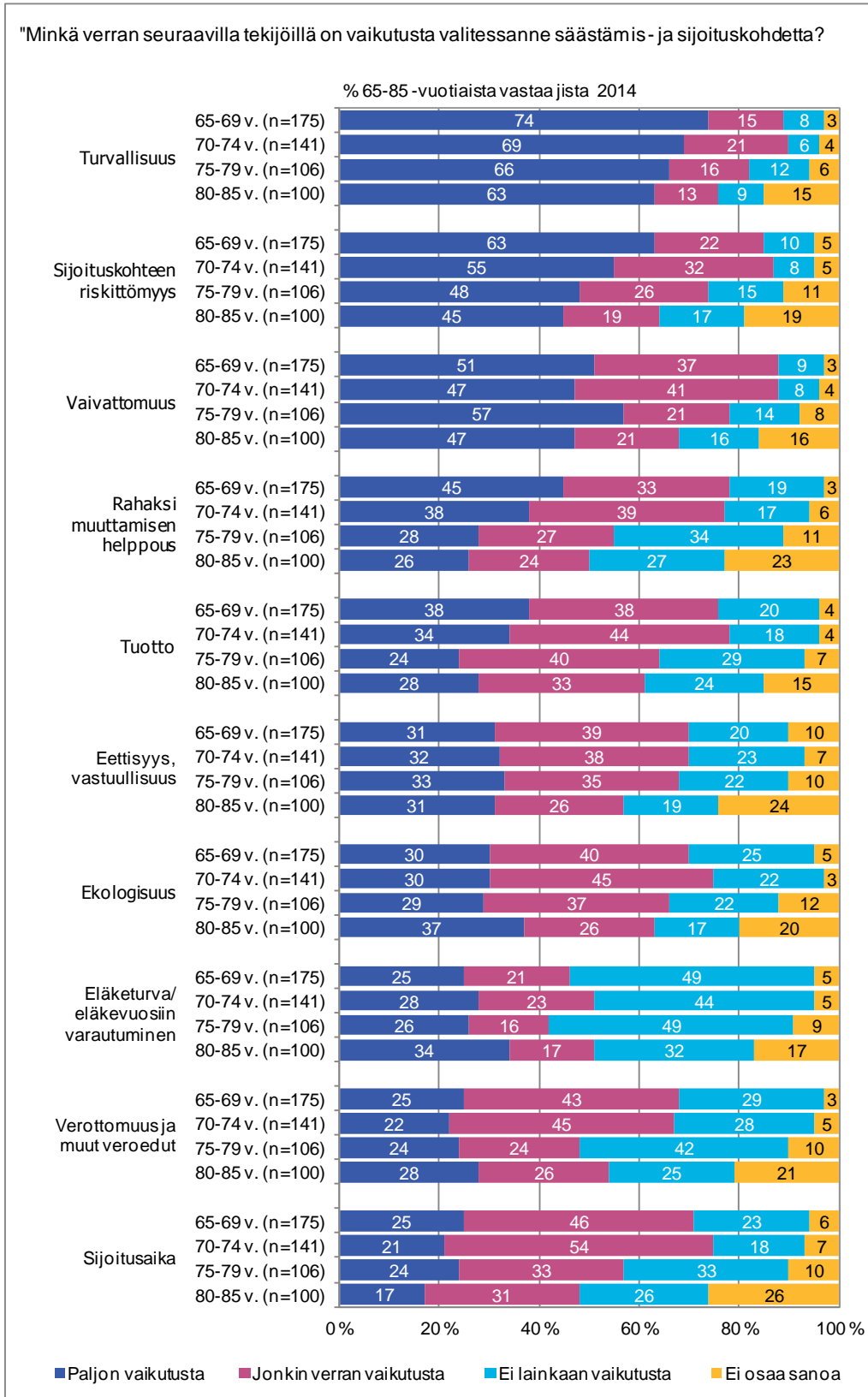
Yli 75-vuotiaille senioreille useimmat säästö- ja sijoituskriteerit eivät ole yhtä merkityksellisiä säästö- ja sijoituskohteen valinnassa kuin ne ovat 65-74-vuotiaille. Iäkkäämmillä myös ei osaa sanoa -vastausten osuus nousee selvästi korkeammaksi kuin nuoremmilla senioreilla. Poikkeuksen tekevät turvallisuus, eettisyys ja eläkevuosiin varautuminen, joiden tärkeydessä ei ole selviä eroja 65-74-vuotiaiden ja yli 75-vuotiaiden seniorien välillä. Sijoituskohteen eettisyys ja ekologisuus ovat selvästi tärkeämpiä sijoituskriteereitä seniori-naisille kuin miehille.

Etenkin sijoituskohteen riskittömyyden mutta hieman myös turvallisuuden ja vaivattomuuden painoarvo sijoituskohteen valinnassa on laskenut myös koko väestössä kuten senioreilakin. Useimpien sijoituskriteerien painoarvo on suurempi senioreilla kuin koko väestössä. Vain tuotto ja kohteen rahaksi muuttamisen helppous ovat senioreille vähemmän tärkeitä valintakriteereitä kuin kaikille 15-74 -vuotiaille keskimäärin.

Kuvio 7a. Säästö- ja sijoituskriteerit

Kuvio 7b. Säästö- ja sijoituskriteerit ikäryhmittäin 2014

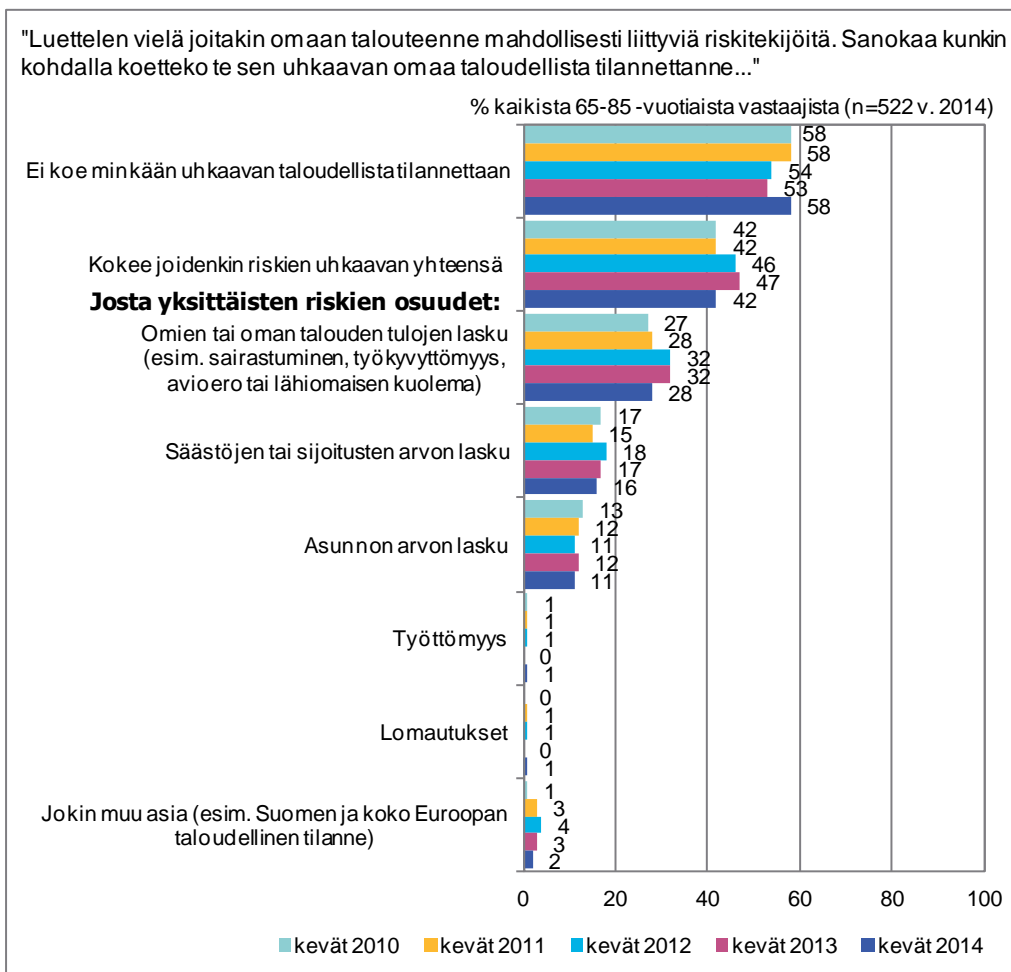

5 TALOUDEN RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

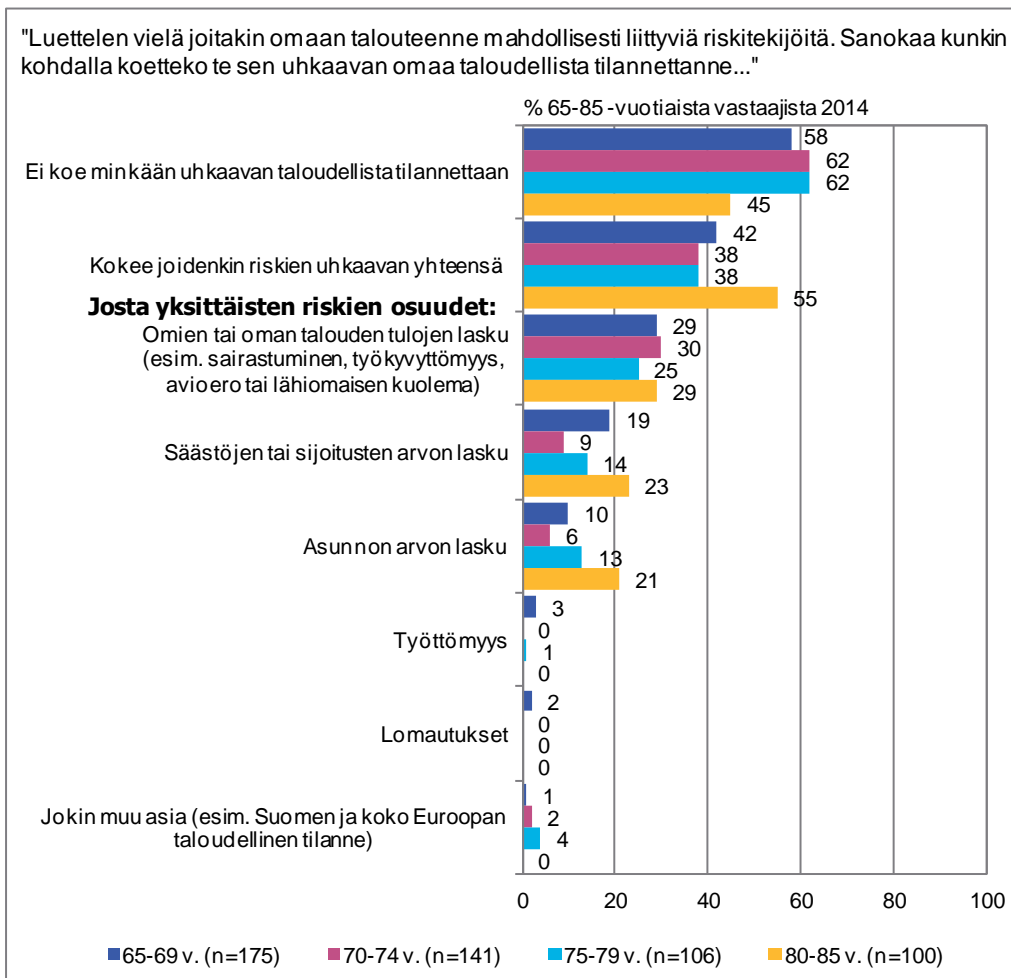
Seniorit kokevat omaa taloudellista tilannettaan uhkaavia riskejä selvästi vähemmän kuin kahtena edellisvuotena. Kun vastaajille luettiin joukko heidän omaan talouteensa mahdollisesti liittyviä riskitekijöitä, 58 prosenttia senioreista ei kokenut minkään näistä riskeistä uhkaavan talouttaan. Riskejä kokevien osuus on tällä hetkellä 42 prosenttia, kun 2013 ja 2012 osuus nousi yli 45 prosenttiin. Sairastumisesta, työkyvyttömyydestä, avioerosta tai lähiomaisen kuolemasta johtuva omien tai oman talouden tulojen lasku koetaan tälläkin hetkellä suurimpana oman talouden riskitekijänä. Sen osuus on kuitenkin laskenut 28 prosenttiin viime ja toissa kevään 32 prosentista. Myös säästöjen tai sijoitusten arvon laskun pelkoa tuntevien trendi näyttää pikku hiljaa laskevan. Eri-ikäiset seniorit kokevat omaa talouttaan uhkaavia riskejä muutoin hyvin samalla tavalla, mutta yli 80-vuotiaat kokevat ylipäättään selvästi useammin joidenkin riskien uhkaavan omaa talouttaan kuin sitä nuoremmat seniorit. Yksittäisistä riskeistä yli 80-vuotiaat pelkäävät selvästi muita enemmän myös asuntonsa tai säästöjensä tai sijoitustensa arvon laskevan.

Seniори-ikäiset kokevat omaa talouttaan uhkaavia riskejä edelleen selvästi koko väestöä vähemmän. Riskejä kokevien osuus on koko väestössä pysynyt ennallaan, mutta senioreiden keskuudessa vähentynyt. Kaikista 15-74 -vuotiaista 53 prosenttia kokee tällä hetkellä joidenkin riskeistä uhkaavan omaa talouttaan, kun senioreista riskejä kokee 42 prosenttia. Etenkin työttömyyden ja lomautusten uhkan kokeminen on lisääntynyt koko väestössä. Senioreilla näiden tekijöiden omaa taloutta uhkaava vaikutus on luonnollisesti mitätön.

Kuvio 8a. Omaan talouteen liittyvät riskitekijät

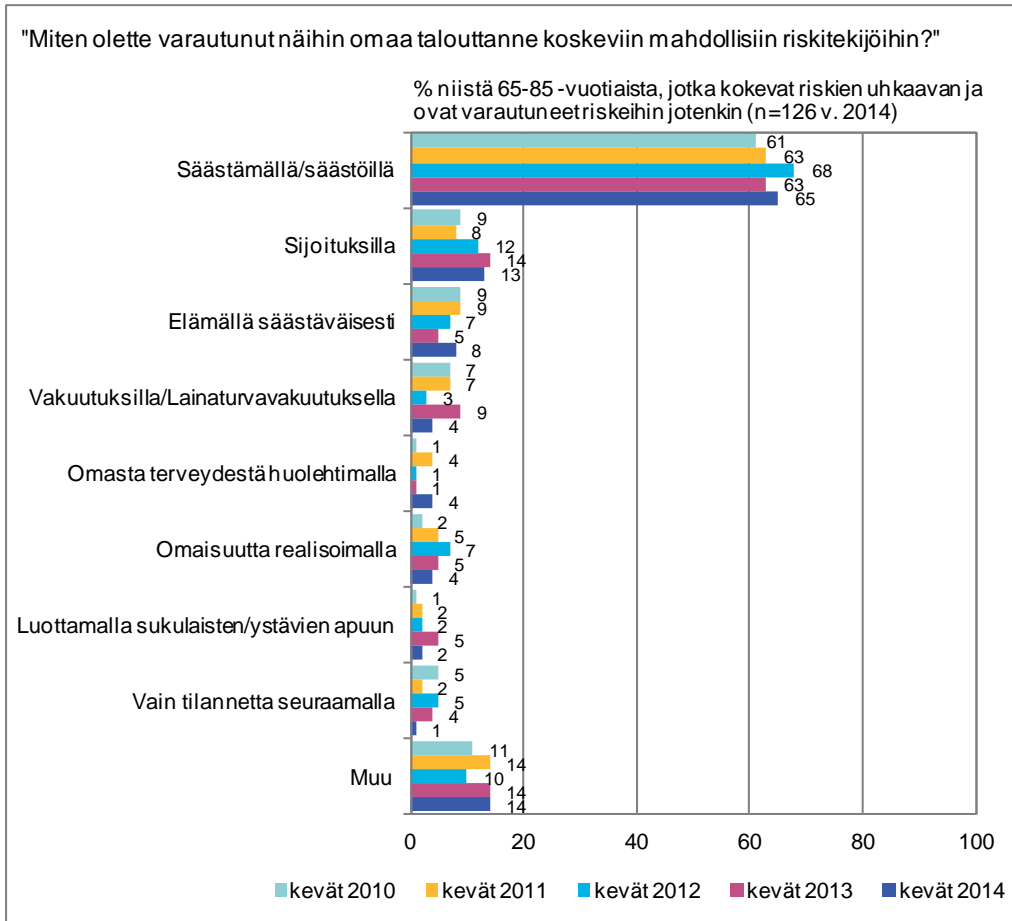
Kuvio 8b. Omaan talouteen liittyvät riskitekijät ikäryhmittäin 2014

Omaa taloutta koskeviin riskitekijöihin seniorit varautuvat yleisimmin säästämällä tai turvautumalla säästöihin tai sijoituksiin. Riskeihin jollain tavalla varautuneista senioreista runsaat kolme neljäsosaa mainitsi säästämisen/säästöt tai sijoitukset varautumiskeinona kuten vuosi sittenkin. Säästäväisesti eläminen varautumiskeinona on tällä hetkellä kasvattanut hieman osuuttaan. Sen sijaan vakuutuksilla varautuneiden osuuden viimekeväinen nousupiikki on taittunut ja osuus on palannut edellisvuotiselle tasolle. Vakuutuksilla varautuminen on kuitenkin keskimääräistä yleisempää alle 70-vuotiaiden seniorien keskuudessa.

Sekä seniorit että koko väestö keskimäärin varautuvat taloutensa riskeihin tällä hetkellä lähes yhtä yleisesti säästämällä tai säästöillä ja sijoituksilla. Säästöillä varautuneiden osuus koko väestössä on noussut 75 prosenttiin, ja senioreilla osuus on 78 prosenttia. Vakuutuksilla varautuminen sen sijaan on selvästi yleisempää koko väestön keskuudessa kuin senioreilla. Kaikista 15-74 -vuotiaista vakuutuksilla kertoo varautuvansa 10 prosenttia, kun senioreista niin tekee vain neljä prosenttia. Säästäväisesti elämisen mainitsevat varautumiskeinona yhtä yleisesti niin seniorit kuin koko väestökin (osuudet koko väestössä 7 % ja senioreilla 8 %).

Kuvio 9. Omaan talouteen liittyviin riskitekijöihin varautuminen (spontaanit maininnat luokiteltuna)

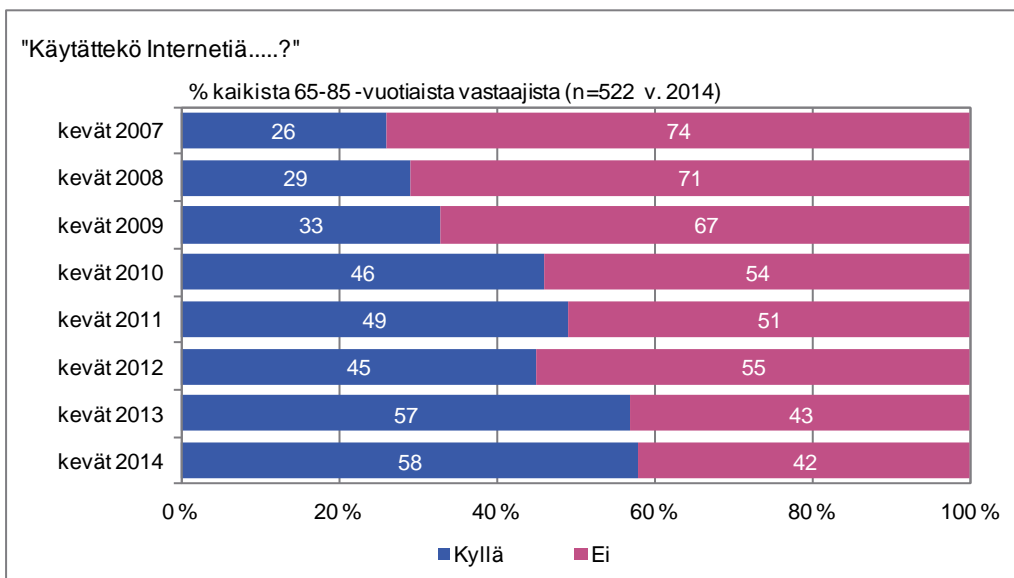
6 MAKSAMINEN

6.1 Internetin käyttö yleensä

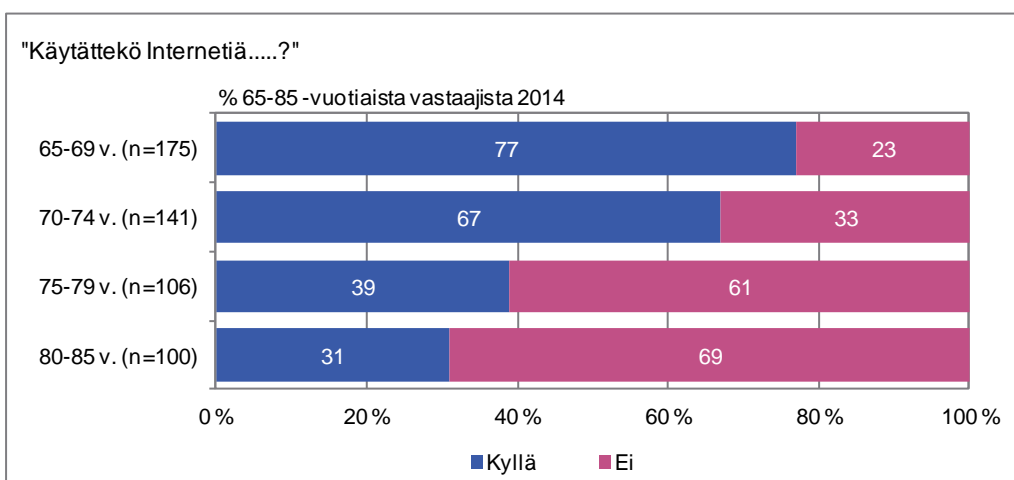
Senioreiden Internetin käyttö on lisääntynyt edelleen hivenen viime keväästä. Tällä hetkellä 58 prosenttia kaikista senioreista käyttää Internetiä. Internetiä käyttävien osuus on kasvanut etenkin yli 80-vuotiaiden seniorien keskuudessa. Miehet käyttävät Internetiä edelleen selvästi naisia aktiivisemmin, ja Internetin käyttö on myös lisääntynyt miesten keskuudessa. Miehistä Internetin käyttäjiä on tällä hetkellä 67 prosenttia ja naisista 52 prosenttia.

Kaikista 15-74 -vuotiaista Internetiä käyttää tällä hetkellä 94 prosenttia ja Internetin käyttäjien osuus on kasvanut edelleen kaikkien yli 50-vuotiaiden keskuudessa. Internetin käytön säännöllisyydessä ei koko väestössä ole eroja naisten ja miesten välillä.

Kuvio 10a. Internetin käyttäjät

Kuvio 10b. Internetin käyttäjät ikäryhmittäin 2014

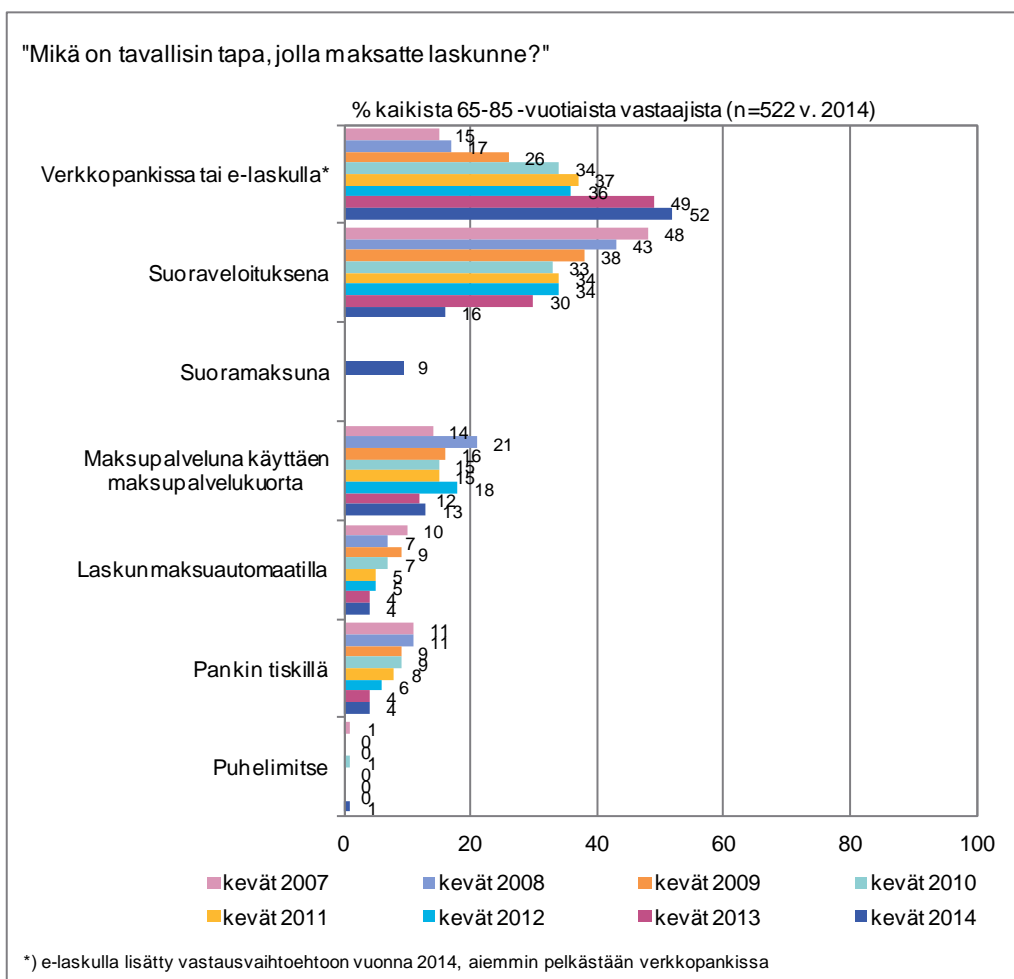

6.2 Laskunmaksutavat

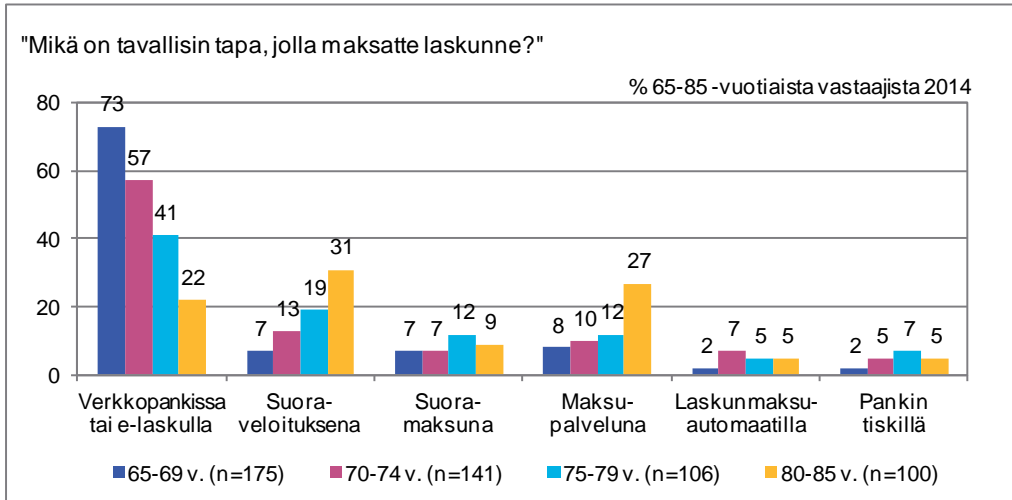
Tämän tutkimuksen tuloksissa näkyy erityisen hyvin pankkiasioinnissa tapahtunut muutos, jonka taustalla on senioreiden Internetin käytön lisääntyminen pitkällä aikajänteellä. Suoraveloitus oli vuoteen 2010 asti senioreiden pääasiallinen laskunmaksutapa, mutta tuolloin ensimmäistä kertaa myös seniorit maksoivat tavallisimmin laskunsa verkkopankissa. Tällä hetkellä verkkopankissa laskunsa tavallisimmin maksavien seniorien osuus on noussut jo 52 prosenttiin viime kevään 49 prosentista.

Kansallinen suoraveloitus päättyi tammikuun 2014 lopussa. Aktiivisilla verkkopankin käyttäjillä sen korvaa e-lasku ja niillä, joilla ei ole käytössään verkkopankkia sen korvaa suoramaksu tai muu laskunmaksutapa. Tämän tutkimuksen haastattelut on tehty tammihelmikuussa 2014 ja tuolloin 16 prosenttia senioreista kertoi käyttävänsä suoraveloitusta tavallisimpana laskunmaksutapanaan, suoramaksun osuus on yhdeksän prosenttia. Maksupalvelukuorella maksaa 13 prosenttia senioreista, osuus on edellisvuoden tasolla. Pankin tiskillä maksavien tai laskunmaksuautomaatin pääasiallisten käyttäjien osuus on pysynyt neljässä prosentissa.

Kuvio 11a. Tavallisin laskunmaksutapa

Kuvio 11b. Tavallisin laskunmaksutapa ikäryhmittäin 2014

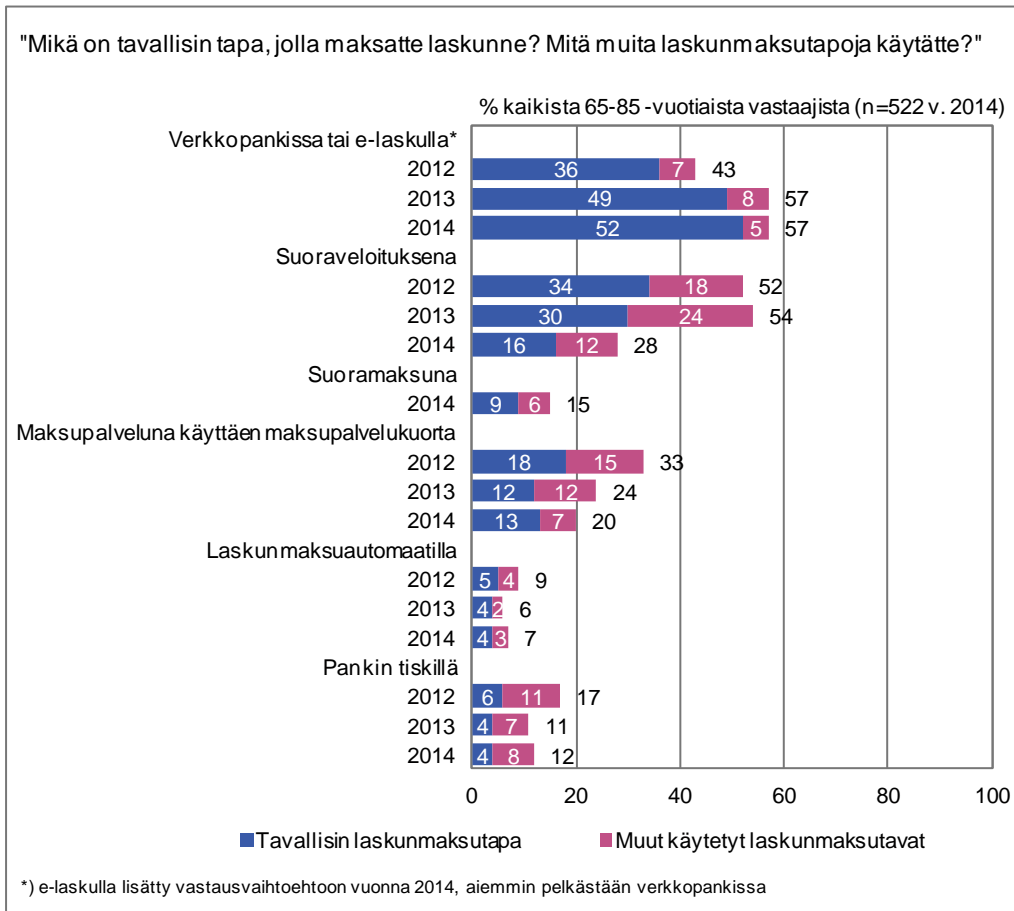

Verkkopankin käyttö pääasiallisena laskunmaksutapana on lisääntynyt vuoden takaisesta eniten 65-69 -vuotiailla senioreilla, kuudella prosenttiyksiköllä. Tavallisin maksutapa se on alle 75-vuotiailla senioreilla, joista jo lähes kaksi kolmasosaa maksaa laskunsa tavallisimmin verkkopankissa tai e-laskulla. Verkkopankissa maksaminen vähenee suoraviivaisesti iän karttuessa.

Kansallisen suoraveloituksen korvaava suoramaksu on otettu käyttöön hieman yleisemmin yli 75-vuotiaiden seniorien keskuudessa kuin sitä nuoremmilla senioreilla. Näyttää myös siltä, että yli 80-vuotiaalla maksupalvelukuoren käyttö on kasvattanut osuuttaan suoraveloituksen päätyttyä.

Miehet käyttävät verkkopankkia selvästi yleisemmin kuin naiset, johtuen heidän yleisesti aktiivisemmasta Internetin käytöstään. Naiset taas ovat siirtyneet miehiä selvästi useammin suoraveloituksen korvaavan suoramaksun käyttäjiksi.

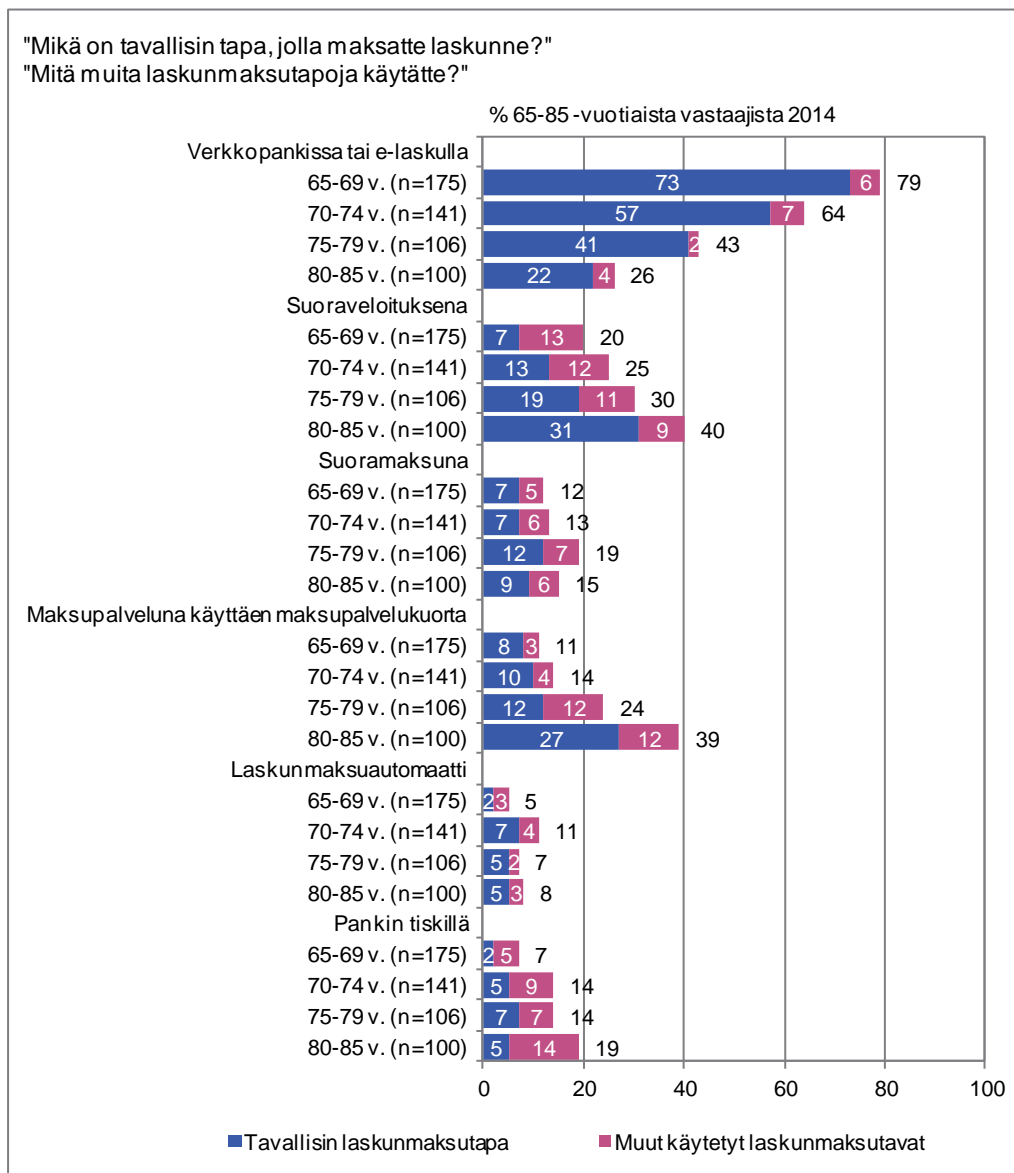
Kuvio 11c. Tavallisin ja muut käytetyt laskunmaksutavat yhteensä

Suoraveloitus oli kevääseen 2012 asti seniorien eniten käyttämä laskunmaksutapa, kun lasketaan yhteen tavallisimmat ja muut laskunmaksutavat. Viime keväänä verkkopankissa maksaminen ohitti suoraveloituksen. Verkkopankin tai e-laskun käyttäjien yhteenlaskettu osuus on tällä hetkellä samalla tasolla kuin vuosi sittenkin, 57 prosentissa. Suoraveloituksen yhteenlaskettu osuus oli tammi-helmikuun vaihteessa 28 prosenttia ja suoramaksun 15 prosenttia. Maksupalvelukuoren yhteenlaskettu käyttö on laskenut viime kevään tasosta ja nyt kaikista senioreista joka viides käyttää maksupalvelukuorta joko pääasiallisesti tai toissijaisesti.

Verkkopankissa tai e-laskulla maksaminen pääasiallisena laskunmaksutapana on edelleen senioreilla selvästi harvinaisempaa kuin koko väestössä keskimäärin. Verkkopankkia käyttää pääasiallisena maksutapanaan tällä hetkellä 87 prosenttia kaikista 15-74 -vuotiaista, kun senioreilla vastaava osuus on 52 prosenttia. Kaikkien muiden laskunmaksutapojen käyttö on senioreilla koko väestöä selvästi yleisempää.

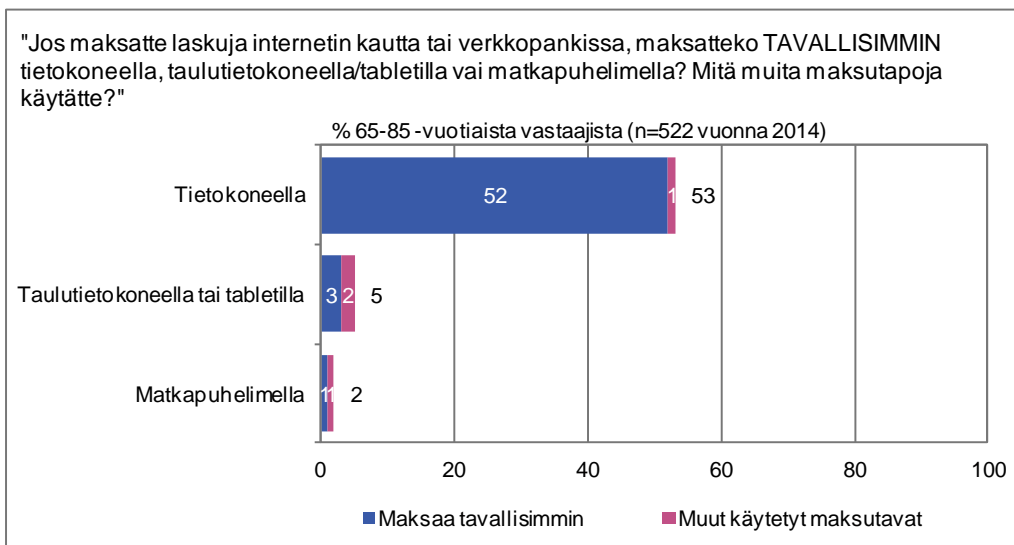
Kuvio 11d. Tavallisin ja muut käytetyt laskunmaksutavat yhteensä ikäryhmittäin 2014

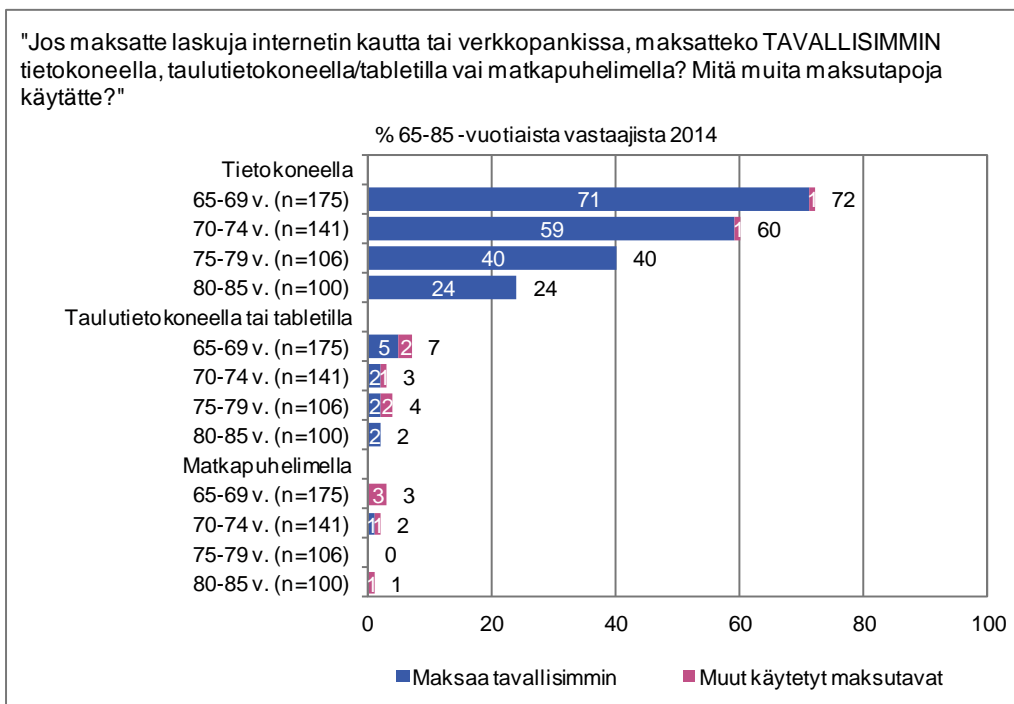
Tietokone on ehdottomasti seniorien yleisin verkkopankin käyttölaite, vaikka mobiilipalvelujen käytön yleistyminen onkin muuttanut jo hieman myös seniorien verkkopankin käyttötapoja. Verkkopankin käyttölaiteita koskeva kysymys muutettiin tämän vuoden tutkimuksessa kaksivaiheiseksi, eli kysyttiin erikseen tavallisin ja muut käytetyt verkkopankin käyttölaiteet. Tavallisimmin jollain mobiililaitteella, joko matkapuhelimella tai tablet-tietokoneella, verkkopankkia käyttää tällä hetkellä kolme prosenttia senioreista. Kaiken kaikkiaan joko pääasiallisena tai toissijaisena verkkopankin käyttölaiteena mobiililaitteita käyttää kuusi prosenttia senioreista. Vuosi sitten jollain mobiililaitteella, joko matkapuhelimella tai tablet-tietokoneella, verkkopankkia käytti kolme prosenttia senioreista, jotka lähes kaikki käyttivät verkkopankkia tabletilla. Tälläkin hetkellä seniorit käyttävät verkkopankkia matkapuhelimella hyvin vähän. Tablet-tietokoneen käyttö on keskimääräistä hieman yleisempää 65-69 -vuotiaiden seniorien keskuudessa.

Vaikka jotkut senioritkin jo käyttävät taulutietokonetta tai tablettia verkkopankissa asioidessaan, on mobiililaitteiden käyttö laskujen verkkomaksamisessa koko väestössä selvästi yleisempää kuin senioreilla. Tavallisimmin jollain mobiililaitteella, joko matkapuhelimella tai tablet-tietokoneella, verkkopankkia käyttää tällä hetkellä seitsemän prosenttia kaikista 15-74 -vuotiaista ja 25 prosenttia käyttää niitä joko pääasiallisena tai toissijaisena verkkopankin käyttölaitteena.

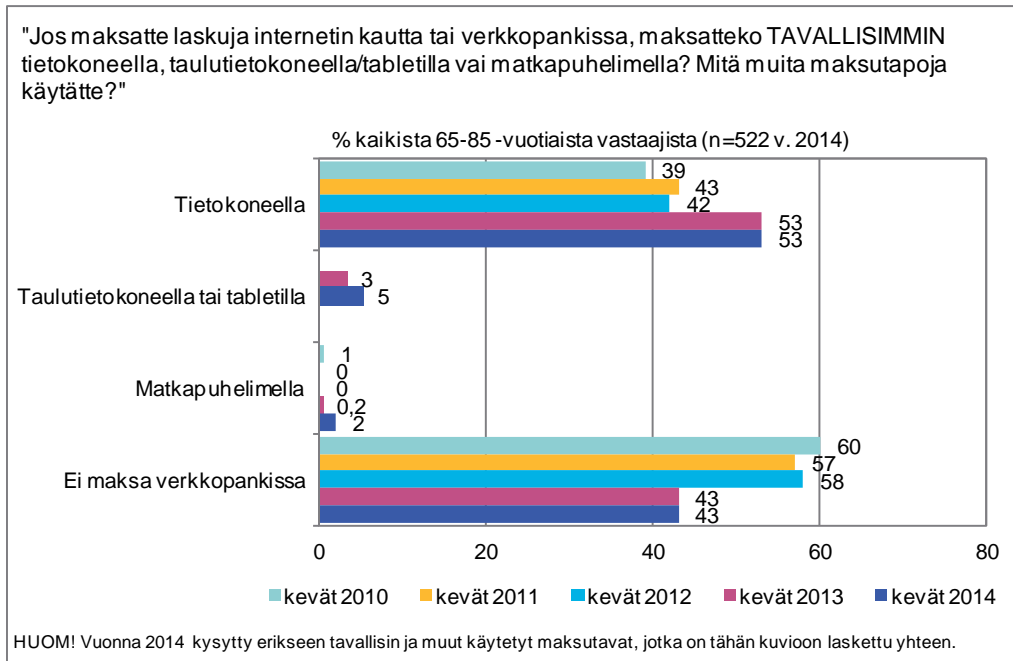
Kuvio 12a. Verkkopankin käyttö tietokoneella, taulutietokoneella/tabletilla vai matkapuhelimella 2014

Kuvio 12b. Verkkopankin käyttö tietokoneella, taulutietokoneella/tabletilla vai matkapuhelimella ikäryhmittäin 2014

Kuvio 12c. Verkkopankin käyttö tietokoneella, taulutietokoneella/tabletilla vai matkapuhelimella eri vuosina

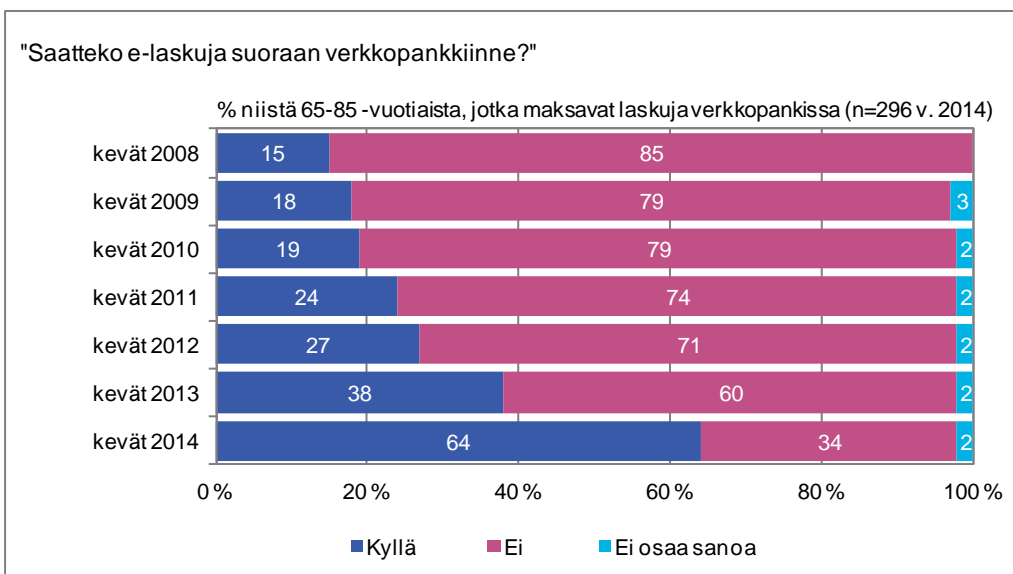

6.3

E-laskupalvelut

E-laskupalveluja käyttävien seniorien osuus on lisääntynyt selvästi viime keväästä. Tähän on vaikuttanut osaltaan seniorien Internetin ja verkkopankin käytön yleistymisen, mutta eniten varmasti kuitenkin kansallisen suoraveloituksen päättyminen tammikuun 2014 lopussa. Kaikista verkkopankissa laskuja maksavista senioreista jo 64 prosenttia saa tällä hetkellä e-laskuja suoraan verkkopankkiinsa, osuus on kasvanut peräti 26 prosenttiyksiköllä vuodentakaisesta. E-laskujen saamisessa verkkopankkiin ei ole eroja eri seniori-ikäryhmien välillä ja e-laskuja saavien osuus on kasvanut myös yhtä lailla kaikissa ikäryhmissä.

Kuvio 13. Saako e-laskuja suoraan verkkopankkiinsa

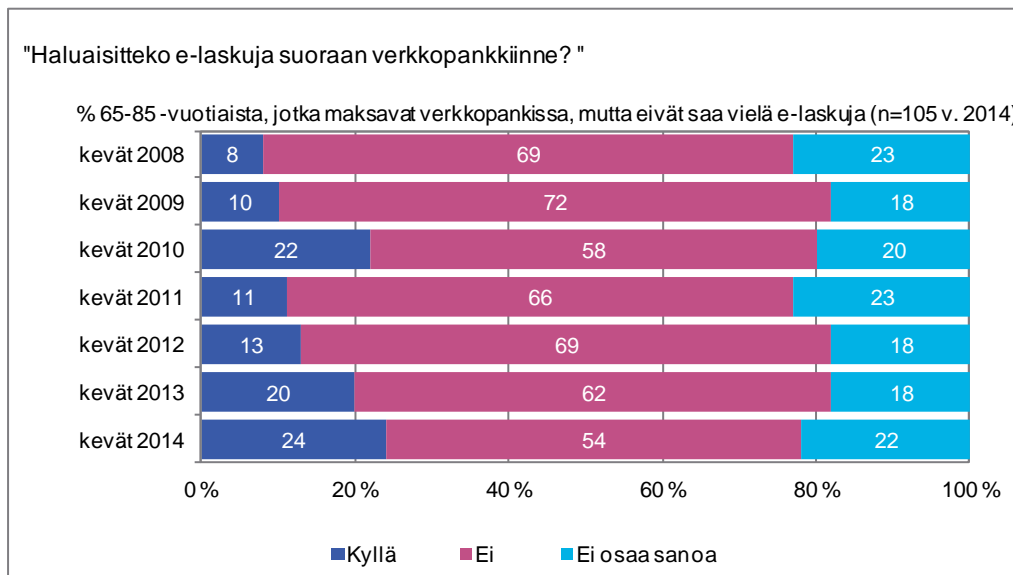

E-laskupalveluiden käyttö on yleistynyt hieman nopeammin senioreiden joukossa kuin koko väestössä keskimäärin. Kaikista 15-74 -vuotiaista verkkopankin käyttäjistä 62 prosenttia saa tällä hetkellä e-laskuja verkkopankkiinsa, senioreista 64 prosenttia. Kasvua viime keväästä on koko väestössä 21 prosenttiyksikköä, senioreilla 26 prosenttiyksikköä.

E-laskupalveluiden kiinnostavuus on vaihdellut vuodesta toiseen niitä aiemmin käyttämättömien keskuudessa. Viimeisen vuoden aikana kiinnostus e-laskuja kohtaan on jatkanut kasvuaan myös niitä aiemmin käyttämättömien senioreiden keskuudessa. Kun viime keväänä 20 prosenttia e-laskuja aiemmin käyttämättömistä senioreista oli halukas saamaan e-laskuja omaan verkkopankkiinsa, on niiden kiinnostavuus noussut 24 prosenttiin.

Kiinnostus e-laskupalveluita kohtaan on niitä aiemmin käyttämättömien senioreiden keskuudessa tällä hetkellä hieman suurempaa kuin koko väestöllä keskimäärin. E-laskuja aiemmin käyttämättömistä 15-74 -vuotiaista 22 prosenttia haluaisi niitä verkkopankkiinsa.

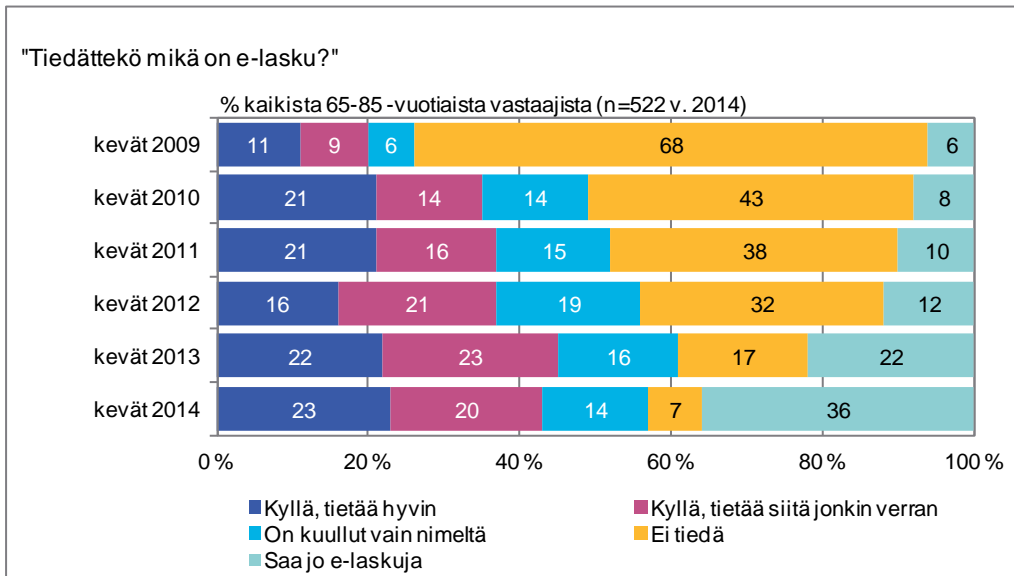
Kuvio 14. Haluaisiko e-laskuja verkkopankkiin

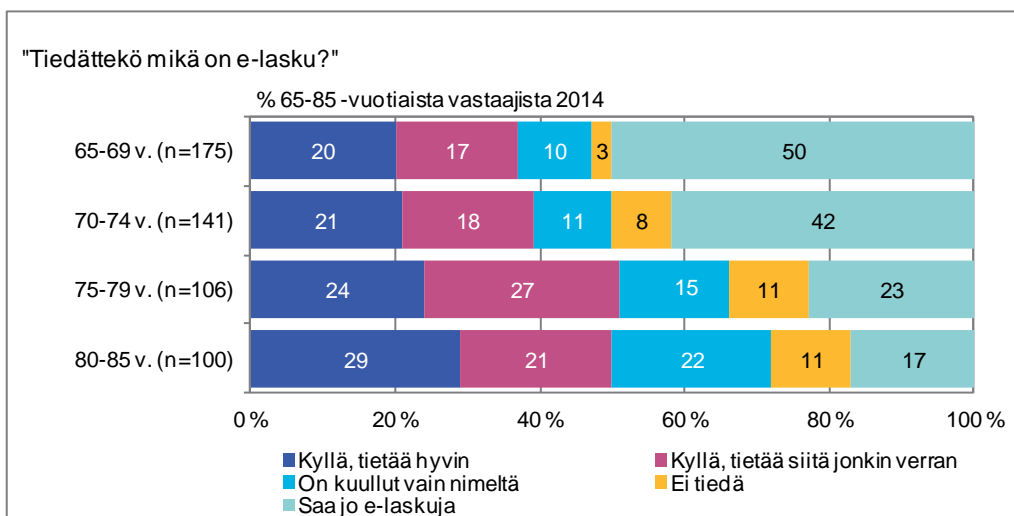
Myös e-laskujen tunnettuus on, käytön lisääntymisen myötä, edelleen lisääntynyt senioreiden keskuudessa kuluneen vuoden aikana. E-laskusta kokonaan tietämättömien osuus on laskenut alle puoleen viime kevään tasosta, ja tällä hetkellä 93 prosenttia kaikista senioreista tuntee e-laskun vähintäänkin nimeltä. E-laskupalvelu on jo käytössä 36 prosentilla kaikista senioreista ja vajaa neljännes tietää hyvin, mikä e-lasku on. Joka viides tietää siitä jonkin verran ja 14 prosenttia on kuullut e-laskusta nimeltä. Alle 70-vuotiaat seniorit tuntevat e-laskun parhaiten. Heistä enää kolme prosenttia ei tiedä e-laskusta mitään. E-laskun tunnettuus on kuitenkin lisääntynyt eniten yli 80-vuotiailla senioreilla. E-laskusta kokonaan tietämättömien yli 80-vuotiaiden osuus on laskenut alle kolmasosaan vuodentakaisesta (osuus viime keväänä 38 % ja tällä hetkellä 11 %).

E-laskujen tunnettuus on seniorien keskuudessa tällä hetkellä jo lähes samalla tasolla kuin koko väestössä keskimäärin. Kaikista 15-74 -vuotiaista keskimäärin 97 prosenttia tuntee e-laskun vähintään nimeltä, senioreista 93 prosenttia. E-laskusta kokonaan tietämättömien osuus on vuoden aikana laskenut senioreilla suhteessa selvästi enemmän kuin koko väestössä keskimäärin.

Kuvio 15a. E-laskujen tunteminen

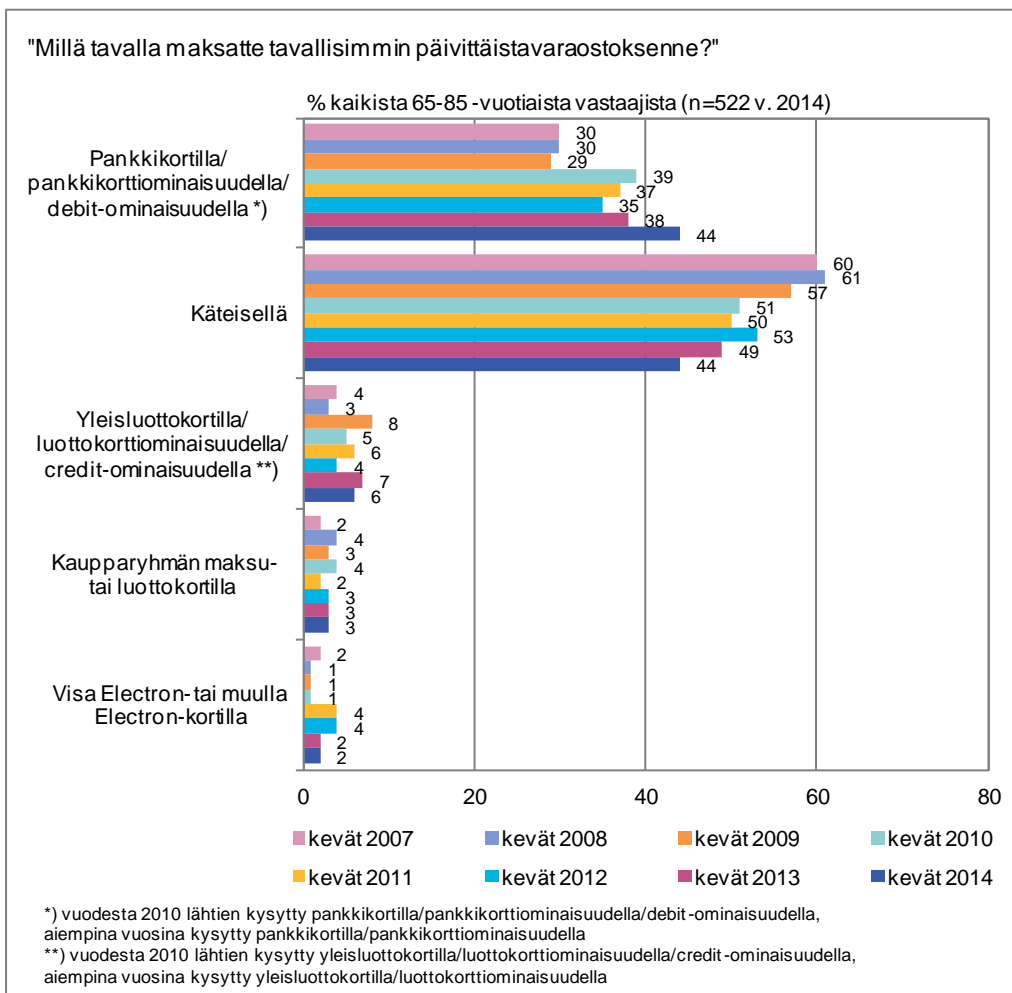
Kuvio 15b. E-laskujen tunteminen ikäryhmittäin 2014

6.4 Päivittäistavaraostosten maksaminen

Tähän asti käteismaksaminen on ollut seniorien yleisin yksittäinen päivittäistavaroiden maksutapa, mutta tänä keväänä pankkikortilla maksamisesta on tullut yhtä tavallista kuin käteisellä maksamisesta myös seniorien keskuudessa. Kummankin maksutavan osuus on tällä hetkellä 44 prosenttia: pankkikortilla maksavien osuus on kasvanut kuudella prosenttiyksiköllä ja käteisellä maksavien puolestaan vähentynyt viidellä prosenttiyksiköllä vuodentakaisesta. Jos lasketaan yhteen erilaisilla korttimaksutavoilla maksavien osuudet, tällä hetkellä 55 prosenttia senioreista maksaa ostoksensa tavallisimmin jollakin maksukortilla. Yleisluottokortilla maksavia on kuusi prosenttia ja osuus on pysynyt suunnilleen viime vuoden tasolla. Visa Electron -kortilla maksavien seniorien osuus on viime kevään tavoin kahdessa prosentissa ja kaupparyhmän maksu- tai luottokortilla maksavien osuus kolmessa prosentissa.

Kuvio 16a. Päivittäistavaraostosten tavallisin maksutapa

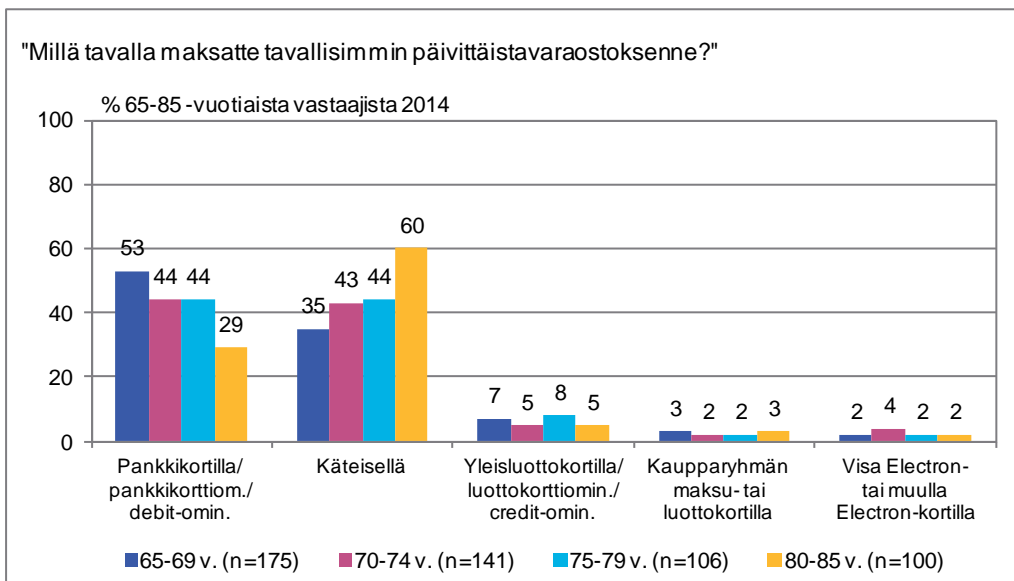
Käteisellä maksaminen on vähentynyt ja pankkikortilla maksaminen lisääntynyt erityisesti 75-79 -vuotiaiden seniorien keskuudessa. Tällä hetkellä pankkikortin käyttäminen ja käteisellä maksaminen ovat heillä yhtä tavallisia päivittäistavaroiden maksutapoja (osuudet 44 prosenttia). Yli 80-vuotiailla senioreilla käteisen käyttö on edelleen selvästi tavallisempaa, vaikka tässä iäkkäimpien seniorien ryhmässäkin pankkikortin käyttö on lisääntynyt selvästi

vuodentakaisesta. Yli 80-vuotiaista senioreista 60 prosenttia maksaa ostoksensa edelleen pääasiassa käteisellä.

Edelleen seniorit kuitenkin maksavat päivittäistavaraostoksensa koko väestöä useammin käteisellä ja käyttävät harvemmin maksukortteja. Pankkikortin käyttö on lisääntynyt erittäin selvästi kaikkien 15-74 -vuotiaiden keskuudessa, ja vaikka muiden maksukorttien käyttö onkin hieman vähentynyt, maksaa 76 prosenttia koko väestöstä ostoksensa tavallisimmin jollakin maksukortilla ja 23 prosenttia käyttää käteistä. Senioreilla osuudet ovat 55 prosenttia maksukorteilla ja 44 prosenttia käteisellä.

Kuvio 16b. Päivittäistavaraostosten tavallisin maksutapa ikäryhmittäin 2014

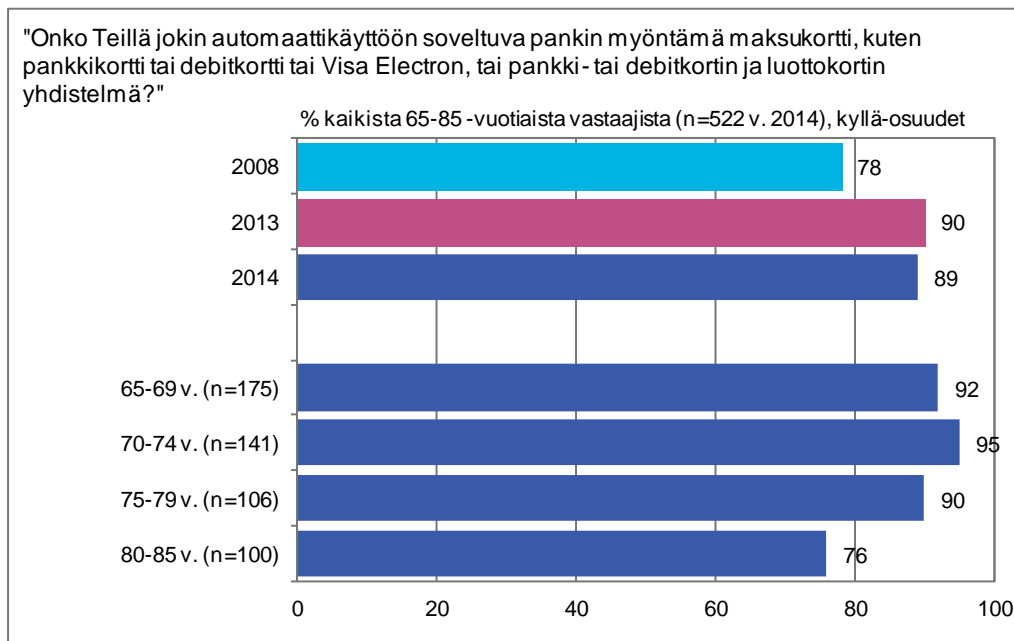
7 KÄTEISEN RAHAN NOSTAMINEN

Tälläkin kerralla selvitettiin, mistä tavallisimmin nostetaan käteistä rahaa. Lisäksi kysyttiin, onko vastaajalla jokin automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti, kuten pankkikortti tai debitkortti tai Visa Electron, tai pankki- tai debitkortin ja luottokortin yhdistelmä. Uutena asiana selvitettiin lisäksi sitä, onko vastaajalla pankin myöntämässä maksukortissaan lähimaksuominaisuus, ja jos on niin onko sitä käytetty.

7.1 Automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti

Kuten vuosi sittenkin noin 90 prosentilla kaikista senioreista on käytössään jokin automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti. Vuonna 2008 osuus oli 78 prosenttia. Vähiten kortin omistajia on yli 80-vuotiaiden seniorien joukossa, joilla osuus jää 76 prosenttiin. Koko väestöstä, eli kaikista 15-74 -vuotiaista, 97 prosentilla on tällä hetkellä käytössään jokin automaattikäyttöön soveltuva pankin myöntämä maksukortti.

Kuvio 17. Onko automaattikäyttöön soveltuva maksukortti

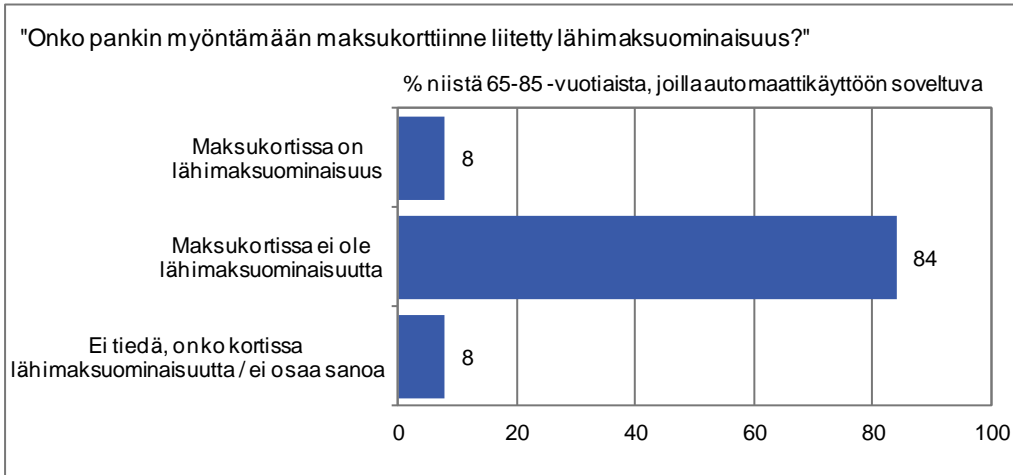

7.2 Pankin myöntämään maksukorttiin liitetty lähimaksuominaisuus

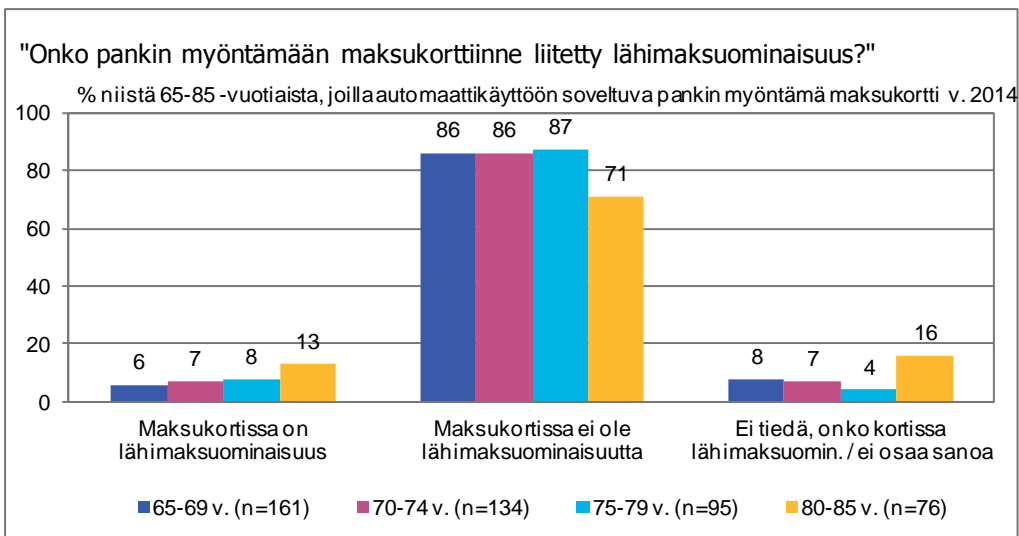
Tällä kertaa uutena kysymyksenä kysyttiin myös maksukorttiin liitetyn lähimaksuominaisuuden yleisyyttä ja käyttöaktiivisuutta. Niistä senioreista, joilla on jokin pankin myöntämä maksukortti, kahdeksalla prosentilla on kortissaan lähimaksuominaisuus. Tällöin kaupan kassalla maksettaessa tunnuslukua ei aina tarvitse näppäillä maksupäätteeseen, vaan maksaminen voi tapahtua viemällä kortti parin sentin päähän maksupäätteestä. Kahdeksan prosenttia senioreista ei tiedä, onko kortissa lähimaksuominaisuutta. Epätietoisia on keskimääräistä enemmän yli 80-vuotiaiden seniorien keskuudessa. Niitä senioreja, joilla on maksukortissaan lähimaksuominaisuus, on melko vähän (n=37), mutta 41 prosenttia heistä on käyttänyt tätä ominaisuutta.

Myös koko väestössä on kahdeksan prosenttia niitä, joiden pankin myöntämässä maksukortissa on lähimaksuominaisuus. Reilu viidennes niistä 15-74 -vuotiaista, joiden maksukortissa on lähimaksuominaisuus, on käyttänyt tätä ominaisuutta.

Kuvio 18a. Onko pankin myöntämään maksukorttiin liitetty lähimaksuominaisuus

Kuvio 18b. Onko pankin myöntämään maksukorttiin liitetty lähimaksuominaisuus ikäryhmittäin 2014

Kuvio 18c. Lähimaksuominaisuuden käyttäminen

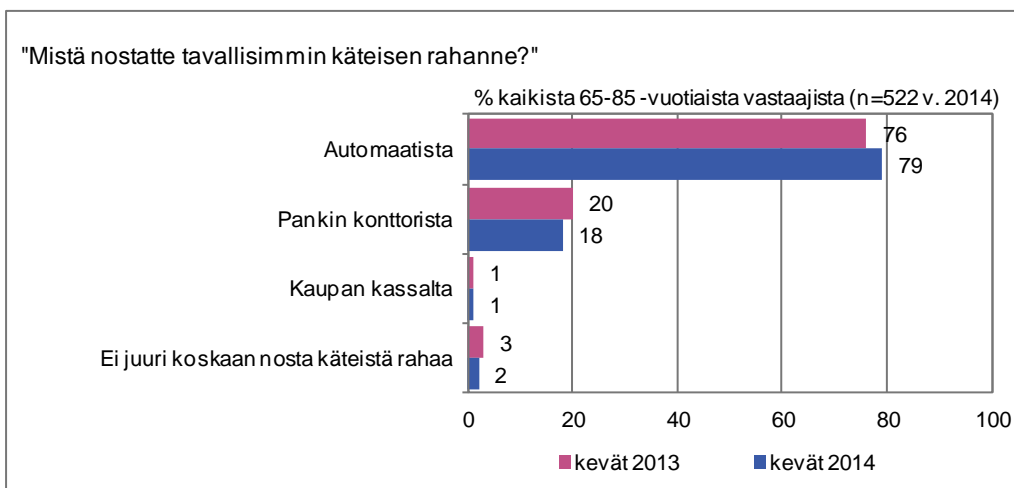

7.3

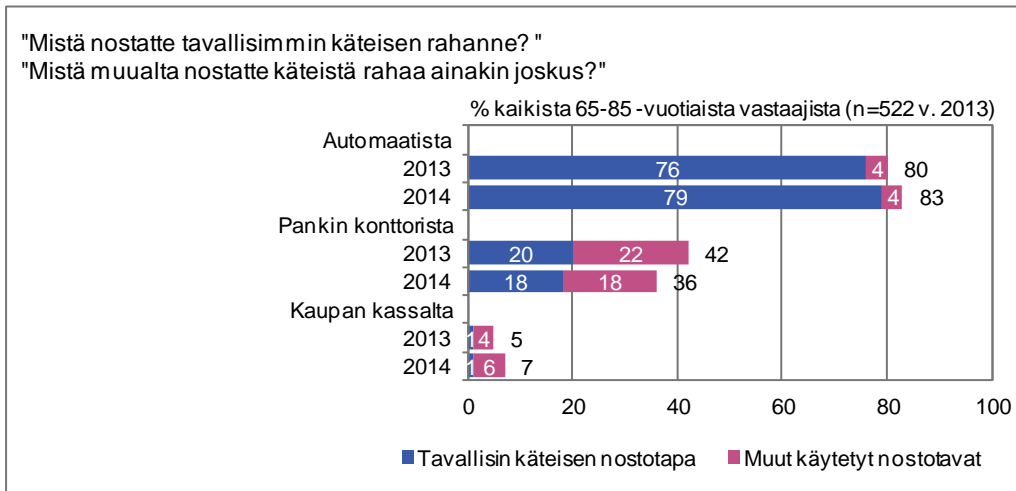
Käteisen rahan nostotavat

Kaikkiaan 83 prosenttia senioreista nostaa käteistä rahaa ainakin joskus pankkiautomaatista. Tavallisimmin automaatista nostavia on 79 prosenttia kaikista senioreista ja osuus on kasvanut kolmella prosenttiyksiköllä vuodentakaisesta. Pankin konttorista käteistä tavallisimmin nostavia senioreita on 18 prosenttia. Kun siihen lasketaan yhteen ainakin joskus pankin konttorista käteistä nostavat, on pankkikonttorista käteistä nostavia senioreita tällä hetkellä hieman viimekeväistä vähemmän eli 36 prosenttia, kun tuolloin osuus oli 42 prosenttia. Kaupan kassalta käteisen nostaminen on edelleen harvinaista. Kuten vuosi sittenkin vain yksi prosentti senioreista käyttää sitä tavallisimpana käteisen nostotapanaan. Vähintään joskus kaupan kassalta nostavien osuus on hivenen kasvanut viimekeväisestä ja on nyt yhteensä seitsemän prosenttia. Tällä hetkellä kaksi prosenttia senioreista ei juuri koskaan nosta käteistä rahaa.

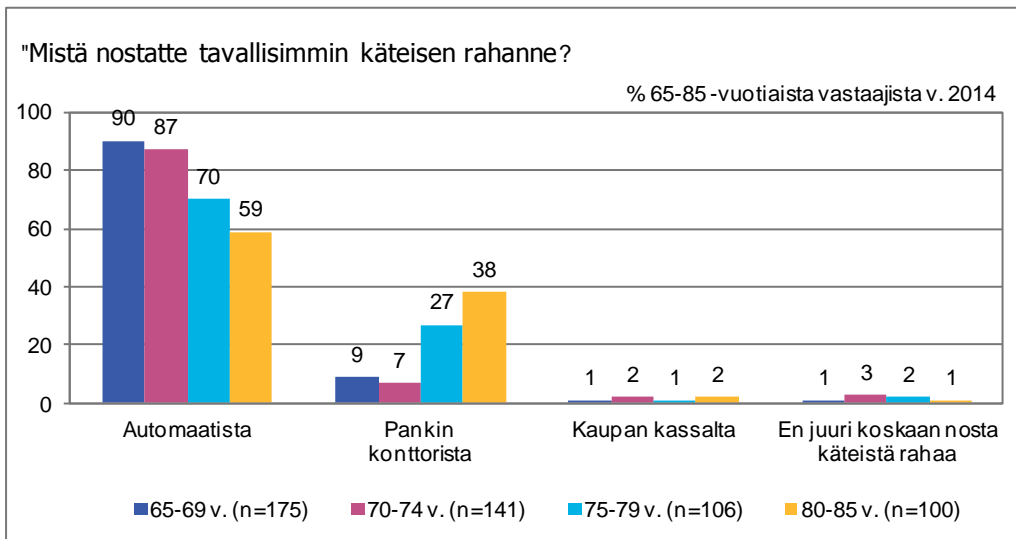
Kuvio 19a. Tavallisin käteisen nostotapa

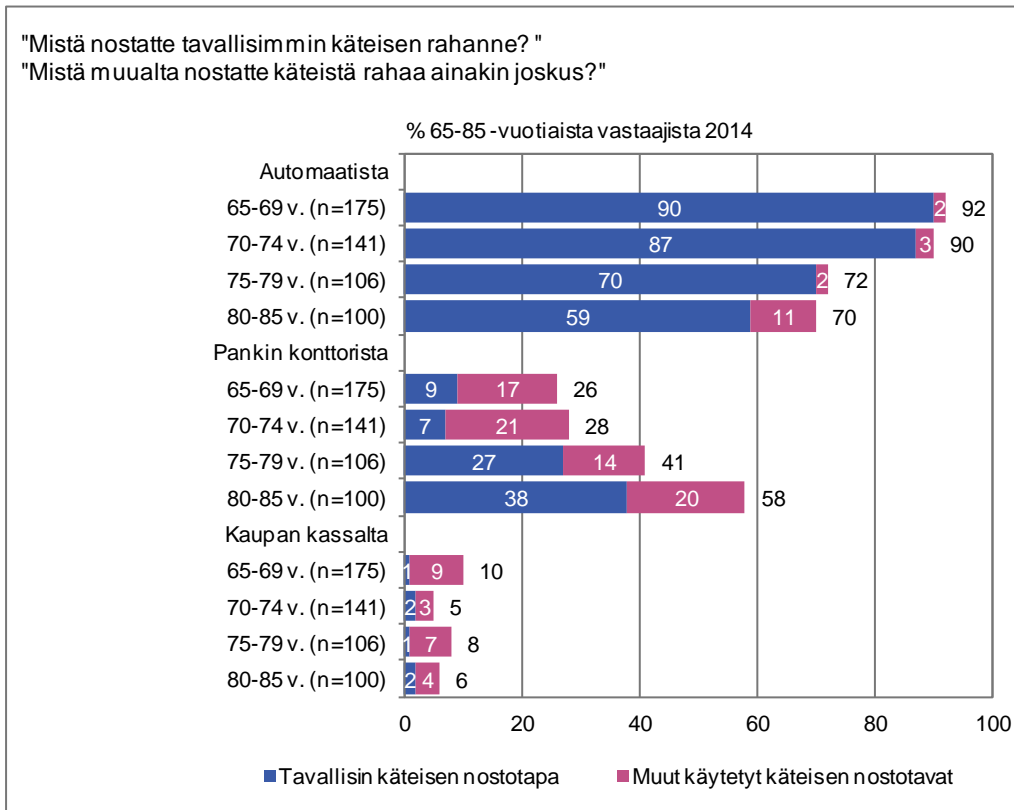
Kuvio 19b. Käteisen nostotavat yhteensä

Kuvio 19c. Tavallisin käteisen nostotapa ikäryhmittäin 2014

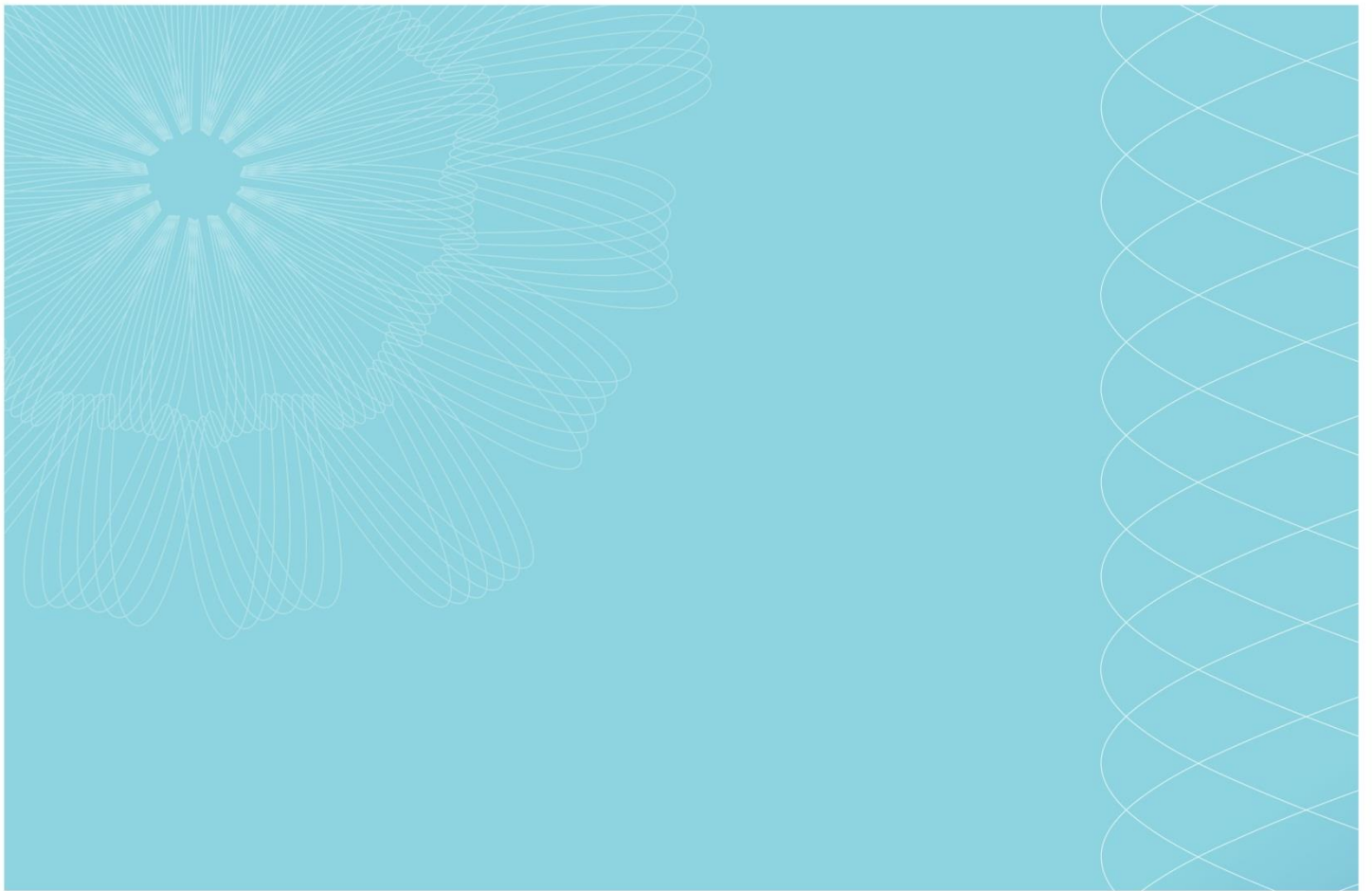

Kuvio 19d. Käteisen nostotavat yhteensä ikäryhmittäin 2014

Käteisen rahan nostaminen tavallisimmin automaatista on selvästi yleisempää alle 75-vuotiaiden seniorien keskuudessa, osuuden noustessa 89 prosenttiin (viime keväänä osuus 84 %). Tätä iäkkäämmistä senioreista puolestaan keskimääräistä suurempi osuus, noin kolmannes, nostaa käteistä tavallisimmin pankin konttorista. Jos mukaan lasketaan ainakin joskus pankin konttorista nostavat, nousee osuus yli 75-vuotiailla senioreilla 50 prosenttiin.

Seniorit nostavat käteistä rahaa tavallisemmin pankin konttorista kuin koko väestössä tehdään. Kaikista 15-74 -vuotiaista 92 prosenttia nostaa käteisen useimmiten automaatista, pankin konttorista vain kolme prosenttia (osuudet senioreilla 79 % ja 18 %). Kaiken kaikkiaan noin kuudesosa koko väestöstä nostaa käteistä pankkikonttorista ainakin joskus, senioreista reilu kolmannes. Kaupan kassalta käteistä nostetaan yhtä harvoin koko väestön ja senioreiden keskuudessa, vähintään joskus kaupan kassalta nostavia on seitsemän prosenttia kummassakin ryhmässä.

FK | Finanssialan Keskusliitto
Bulevardi 28
00120 Helsinki
www.fkl.fi

FK | Finanssialan Keskusliitto

